

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
II kwartał 2020**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 106

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz),
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

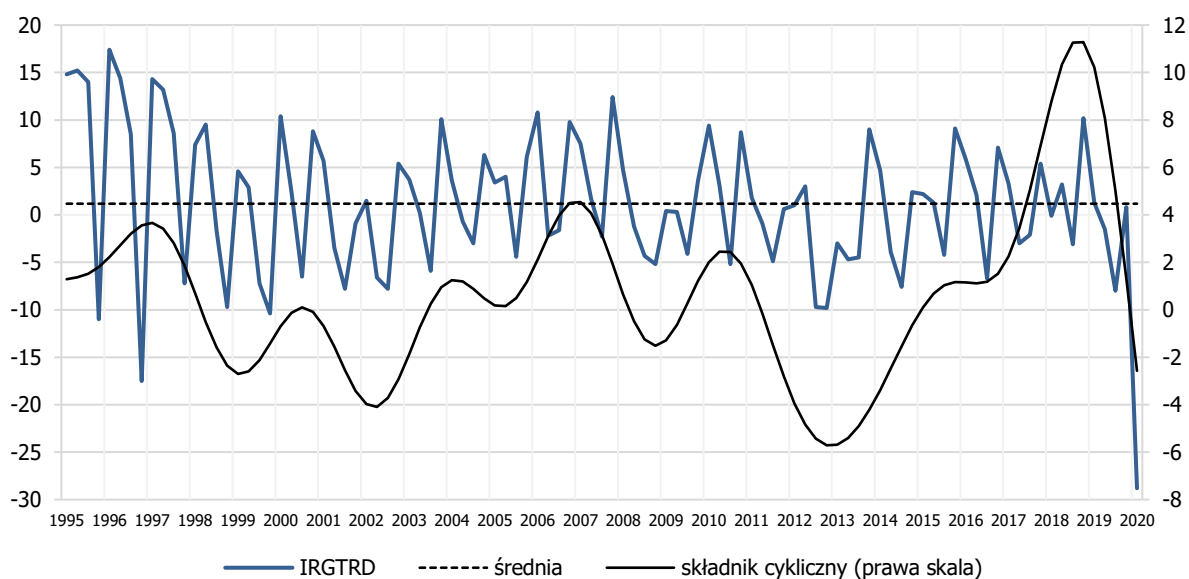
Nr rej. PR 18397

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 106. W badaniu uczestniczyło 86 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

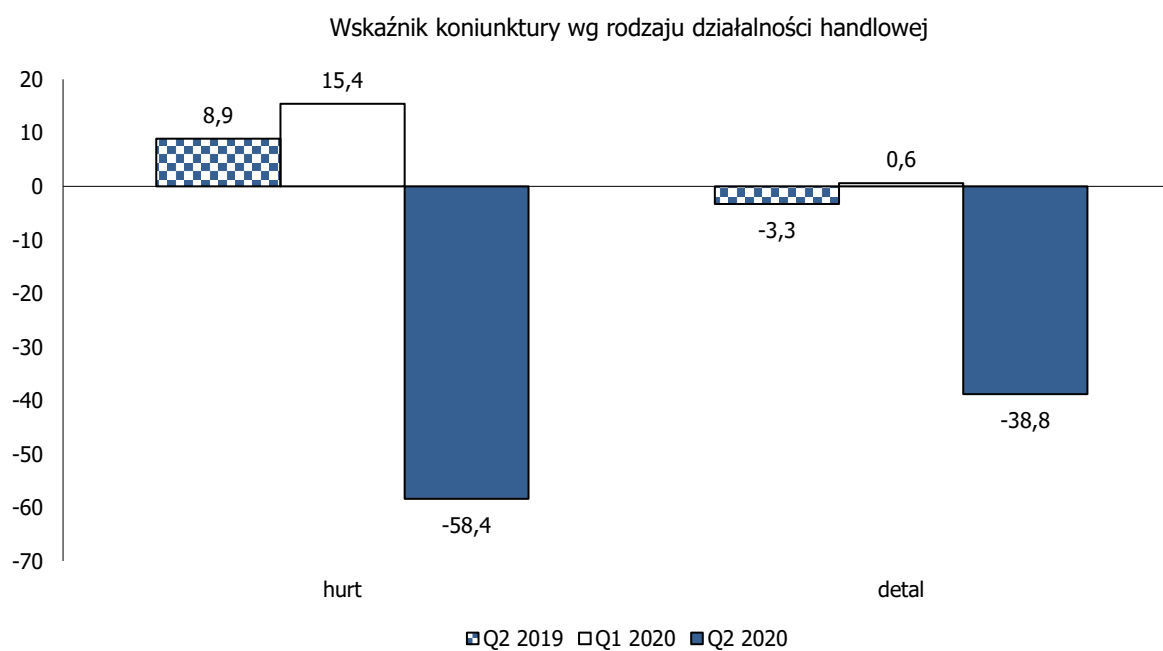
SPIS TREŚCI

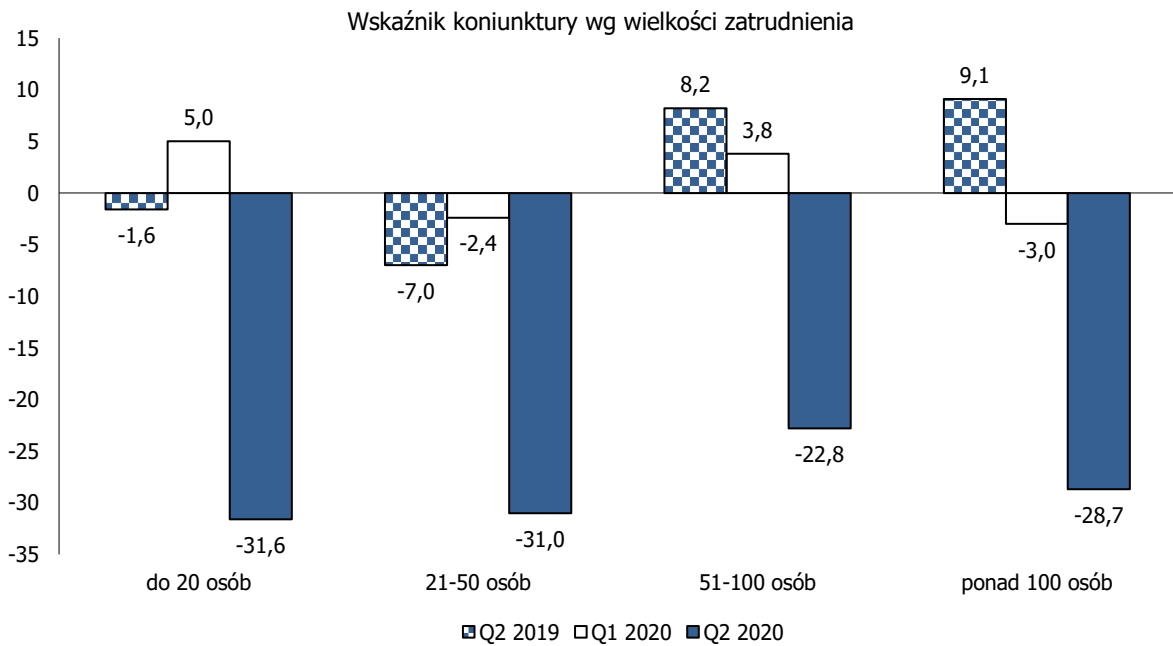
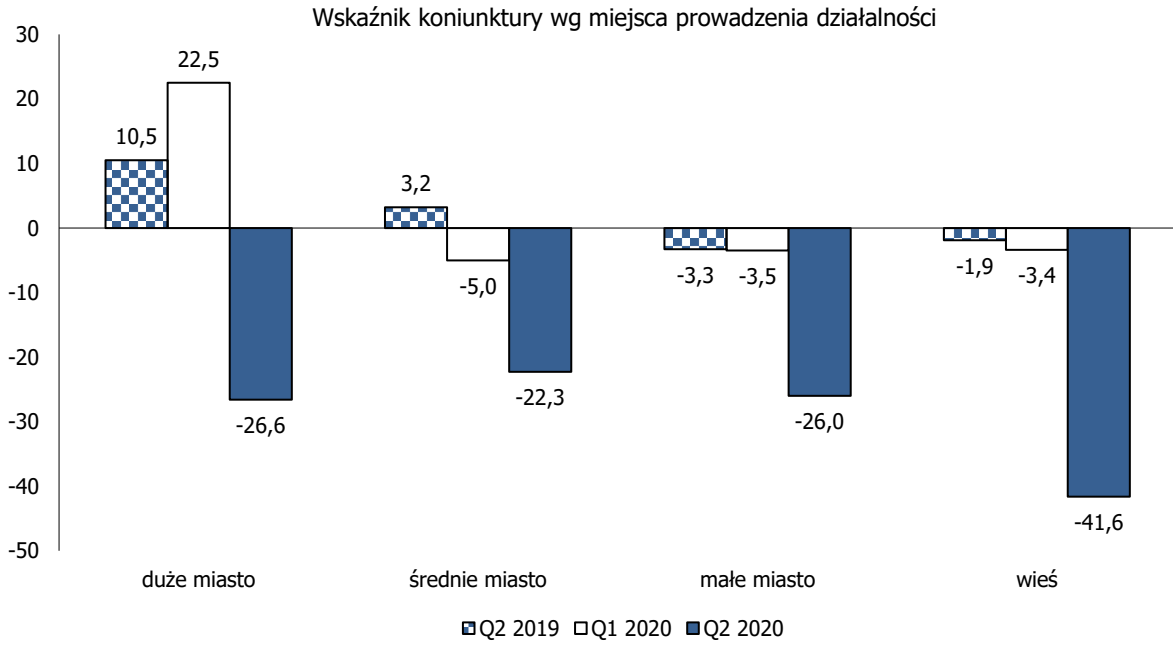
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	13,1	-3,7	-18,6	-2,3	-45,8
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-0,6	1,0	-16,8	-12,6	-38,6
3. zapasy - stan	8,5	1,9	-11,4	-17,3	1,9
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	1,3	-1,5	-8,0	0,8	-28,8

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w II kwartale 2020 r. znacznie pogorszyła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się w ciągu kwartału o 29,6 pkt i obecnie wynosi -28,8 pkt, osiągając zarazem najniższy poziom w historii badania koniunktury w handlu przez IRG SGH, tj. od 1993 r. Dla porównania odnotowana do tej pory najniższa wartość wskaźnika (w I kwartale 1997 roku) była równa -17,5 pkt. Obecna wartość jest również znacznie niższa od średniej dla drugiego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -1,2 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (1,3 pkt w II kwartale 2019 r.).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano również głębokie spadki wartości wskaźnika dla wszystkich grup przedsiębiorstw; największy, o 36,6 pkt, dla małych przedsiębiorstw (zatrudniających do 20 osób), a najmniejszy, o 25,7 pkt, dla przedsiębiorstw zatrudniających ponad 100 osób. Dla wszystkich grup wartości wskaźnika są ujemne, osiągając historyczne minima, i mieszczą się w przedziale od -31,6 pkt (dla przedsiębiorstw zatrudniających do 20 osób) do -22,8 pkt (dla firm o zatrudnieniu 51-100 osób).

3. Pogorszenie się koniunktury sygnalizują wszystkie przedsiębiorstwa, niezależnie od formy prowadzonej działalności. Największy spadek wartości wskaźnika IRGTRD zanotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą hurtową (z poziomu 15,4 pkt do -58,4 pkt), a najmniejszy, z poziomu 0,6 pkt do -38,8 pkt, dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą detaliczną. Również były to historyczne minima.

4. O pogorszeniu się koniunktury informują wszystkie przedsiębiorstwa, bez względu na miejsce prowadzenia działalności. Największy spadek wartości wskaźnika – z poziomu 22,5 pkt w I kwartale do wysokości -26,6 pkt – odnotowano dla przedsiębiorstw działających w dużych miastach. W najmniejszym stopniu kryzys dotknął przedsiębiorstw z miast średniej wielkości – wartość wskaźnika zmniejszyła się w ciągu kwartału o 17,3 pkt.

5. Osłabienie się koniunktury jest bardzo silne. Pogorszyła się ogólna i finansowa sytuacja przedsiębiorstw handlowych. Zmniejszyły się wielkości zakupów produktów krajowych i zagranicznych, zapasów, zatrudnienia oraz wolumen sprzedawanych towarów. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako bardzo słabą. Ich przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w ciągu najbliższych 6 miesięcy są nadal bardzo pesymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie wymieniają trzy czynniki utrudniające jego rozwój: silną konkurencję, wysokie koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w II kwartale 2020 r. Po raz pierwszy jednak od początku naszych badań na czołowym miejscu znalazły się koszty zatrudnienia (73,4% w II kwartale 2020 r. vs 83,8% w I kwartale 2020 r.). W dalszej kolejności firmy wymieniają: konkurencję (52,5% w II kwartale 2020 r. vs 69,5% w I kwartale 2020 r.) oraz niedostateczny popyt (39,7% w II kwartale 2020 r. vs 46,2% w I kwartale 2020 r.). Ponadto, rozwój działalności handlowej utrudniają: zbyt mała powierzchnia sprzedaży i magazynów oraz wysokie koszty oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych obniżyła się w porównaniu z I kwartałem 2020 r. o 23,9 pkt, osiągając wysokość -56,3 pkt, niższą od poziomu zanotowanego rok wcześniej o 57,7 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się, że ich ogólna sytuacja ekonomiczna w najbliższych miesiącach istotnie się pogorszy; wartość salda prognostycznego wynosi -71,1 pkt. To najniższa wartość salda, jaka dotąd została zanotowana.

8. Pogorszyła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda pozostała ujemna (-52,6 pkt). Jest znacznie niższa od wartości z II kwartału 2019 roku (wówczas -8,9 pkt). Rozkład odpowiedzi w drugim kwartale jest następujący: 3,2% badanych przedsiębiorstw uznało, że w stosunku do I kwartału 2020 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się, 40,9% ankietowanych stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 55,8% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Pomimo tak głębokich spadków, dotychczas nieodnotowywanych w badaniu koniunktury w handlu przez Instytut, przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się dalszego pogorszenia się ich sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach (wartość salda prognostycznego równa -72,3 pkt).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów wzrosła względem I kwartału 2020 r. o 19,2 pkt i wynosi obecnie 1,9 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku (wyniosła wówczas 8,5 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 17,7% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 66,5% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 15,8% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywany jest spadek poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -15,5 pkt.

10. W ciągu ostatniego kwartału zmniejszyła się wielkość zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda obniżyła się z -22,3 pkt do -29,9 pkt. Jest znacznie niższa do wartości zanotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas 6,8 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że wielkość zakupów od dostawców krajowych po raz kolejny obniży się w najbliższym okresie, a spadek będzie znaczny; wartość salda prognostycznego jest równa -36,5 pkt.

11. Spadła również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych, z poziomu -15,6 pkt do -27,4 pkt. Jest również niższa niż w II kwartale 2019 roku (wówczas -7,6 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 7,5% ankietowanych zwiększyło – w porównaniu z I kwartałem 2020 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 57,5% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 34,9% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych ulegnie dalszemu spadkowi; wartość salda prognostycznego wynosi -40,6 pkt.

12. Zmniejszyła się wielkość zatrudnienia w handlu. Wartość salda spadła z poziomu -20,3 pkt do -23,1 pkt. Jest również niższa od wysokości w II kwartale 2019 r. (wówczas -6,6 pkt). Przedsiębiorstwa planują drastyczne cięcia w zatrudnieniu w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego równa -49 pkt.

13. W 54,4% ankietowanych przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z I kwartałem 2020 r. (z czego w: 32,3% o więcej procent, 6,3% o tyle samo procent i 15,8% o mniej procent), w 38,6% ceny nie zmieniły się, a w 7,0% obniżyły się. Uczestnicy badania spodziewają się dalszego wzrostu cen w następnych miesiącach.

14. Zmniejszył się wolumen sprzedawanych towarów. Wartość salda spadła o 9,4 pkt i obecnie wynosi -37,4 pkt (tj. o 37,9 pkt mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego). Jest to zarazem najniższa, odnotowana wartość od 2013 r. Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 13,9% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w II kwartale 2020 r. względem I kwartału 2020 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 34,8% wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast 51,3% ankietowanych odnotowało jego obniżenie. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy, znaczący spadek wielkości sprzedaży w najbliższym półroczu (wartość salda prognostycznego wynosi -45,8 pkt).

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej obniżyła się w ciągu kwartału z 2,2 pkt do -3,2 pkt. Jest jednak wyższa (o 2,0 pkt) niż rok wcześniej. Prognozy

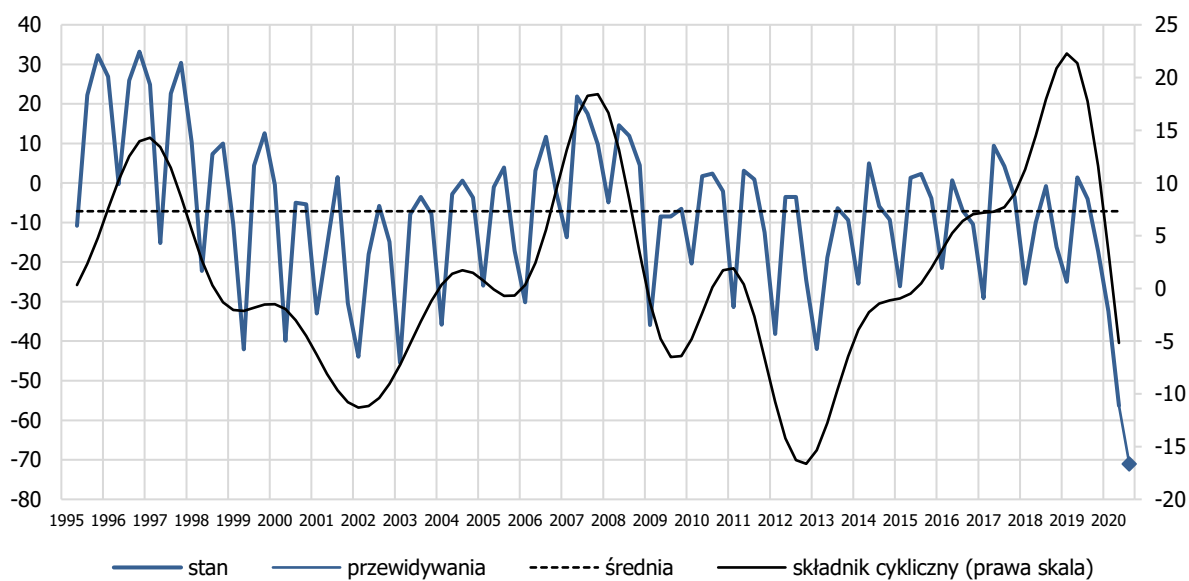
są bardzo pesymistyczne (wartość salda przewidywań wynosi -9,7 pkt – jest to najniższa wartość od 20 lat).

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w II kwartale 2020 r. została przez nie oceniona jako słaba. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi -12,7 pkt i jest najniższa od ponad 15 lat oraz znacząco niższa od dziesięcioletniej średniej (6,6 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 9,5% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 68,4% za średnią, natomiast 22,2% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się dalszego, drastycznego pogorszenia się swojej ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu; wartość salda prognostycznego jest równa -54,8 pkt.

17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zmniejszyła się o 17,9 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 15,8 pkt. Jest on niższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas 47,1 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 19,6% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w II kwartale 2020 r. względem I kwartału 2020 r. konkurencja dla nich wzrosła, 76,6% nie zauważyło zmiany, zaś 3,8% odnotowało jej spadek. Przedsiębiorstwa spodziewają się istotnego zmniejszenia się zagrożenia konkurencyjnego w nadchodzących miesiącach.

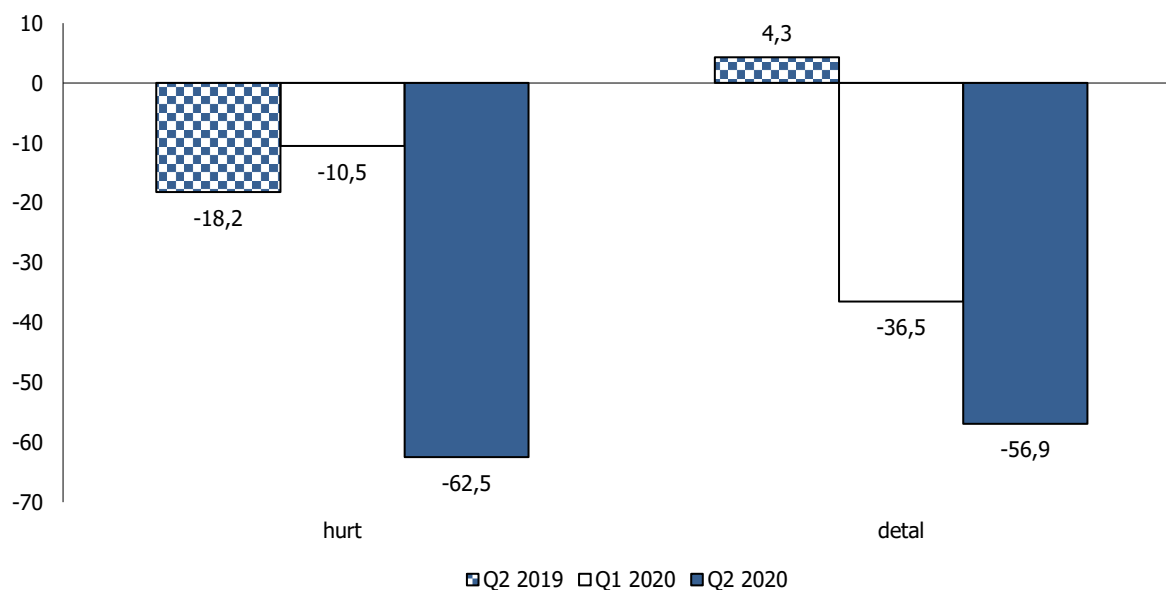
2. Wyniki szczegółowe

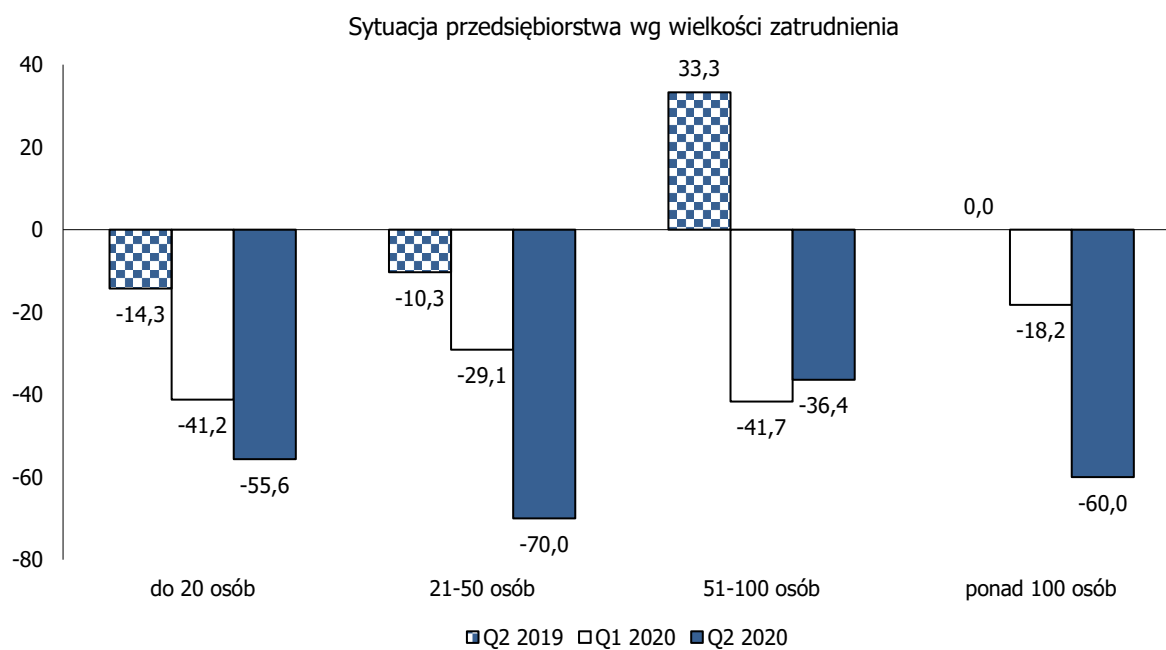
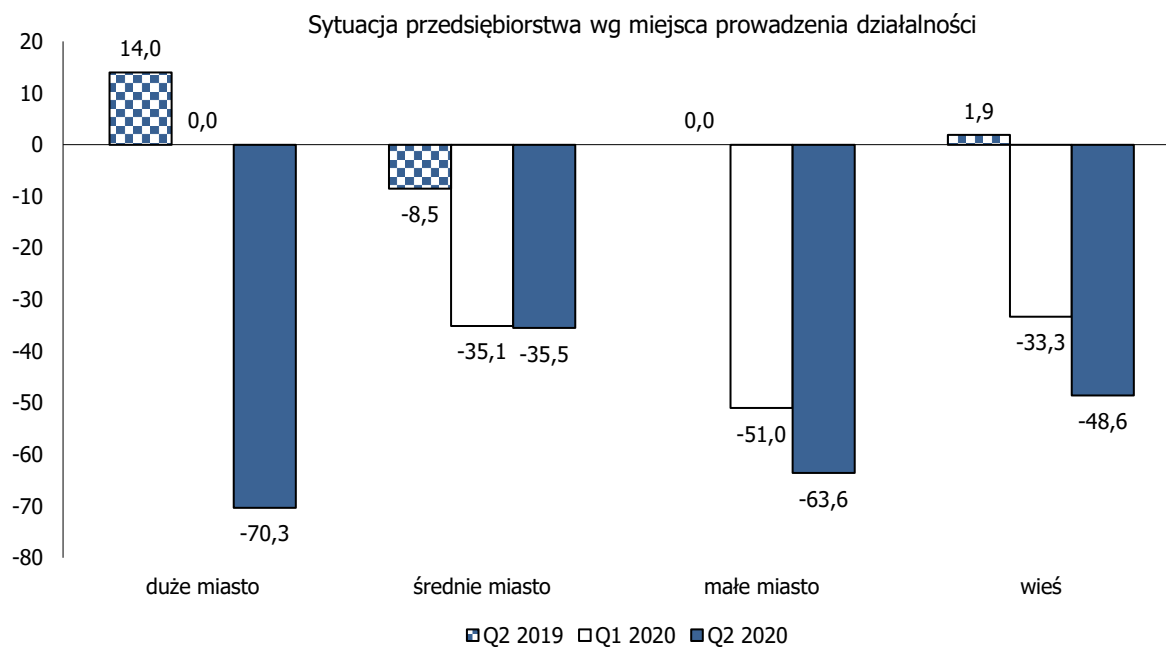
SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

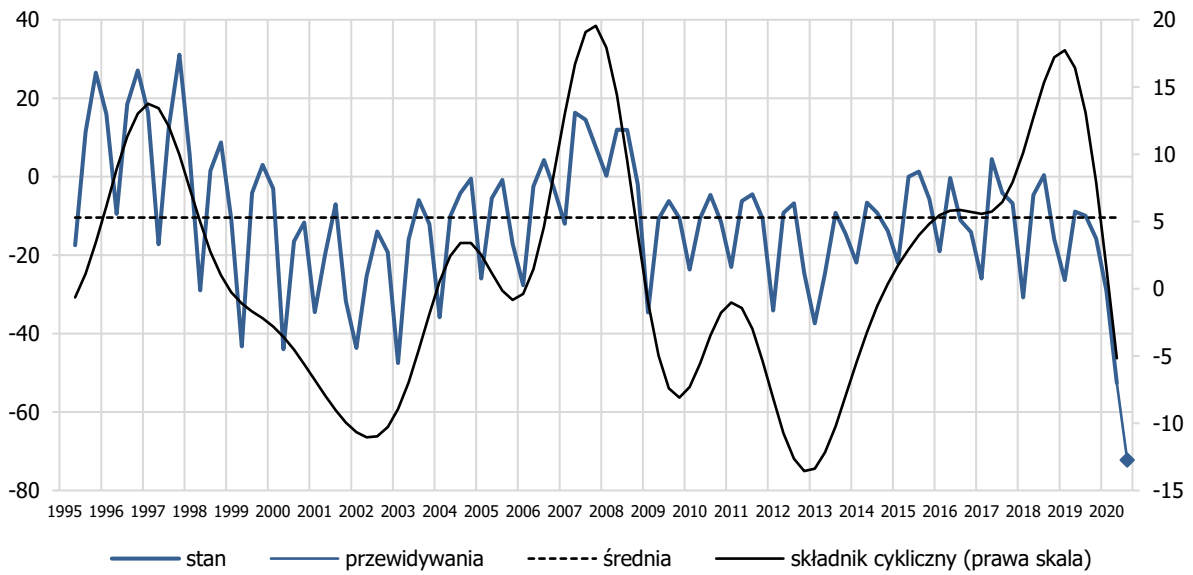
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. poprawa	19,2	16,6	9,9	6,1	5,7	2,6
2. brak zmiany	62,9	62,8	62,9	55,3	32,3	23,7
3. pogorszenie	17,8	20,6	27,2	38,5	62,0	73,7
saldo (1.-3.)	1,4	-4,0	-17,3	-32,4	-56,3	-71,1

Sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

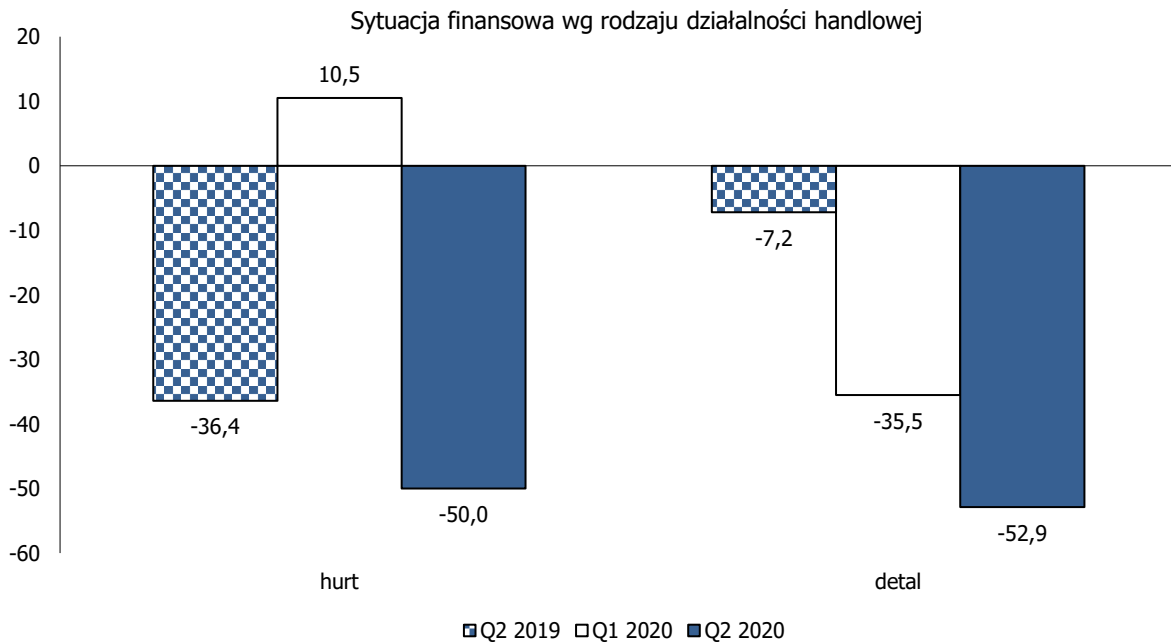

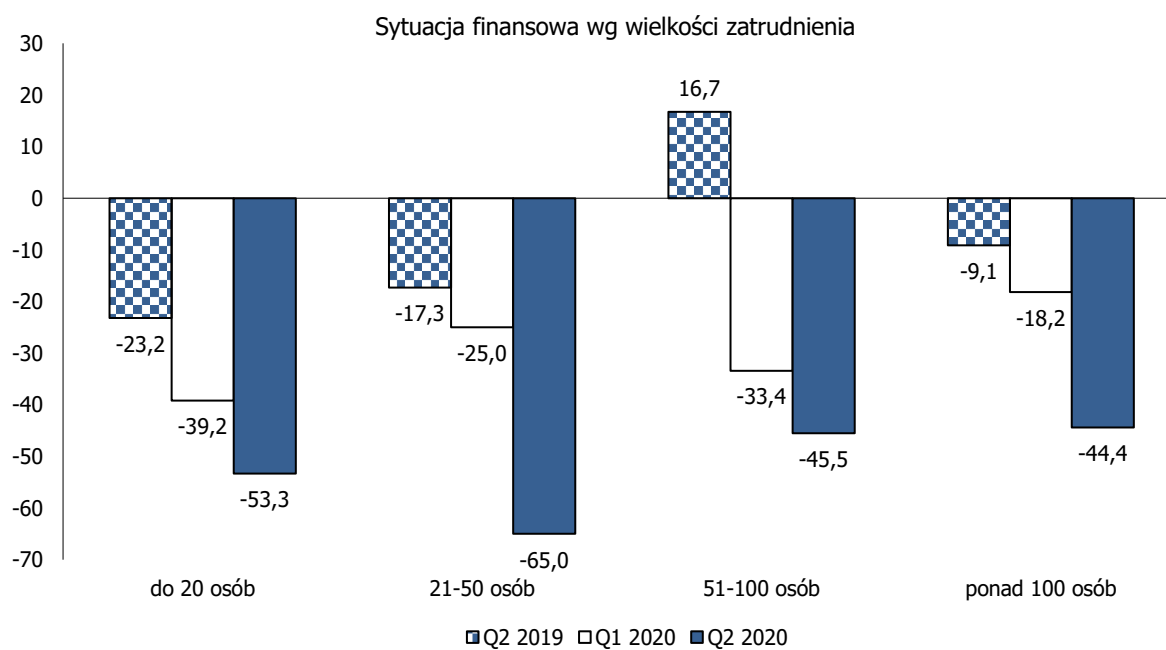
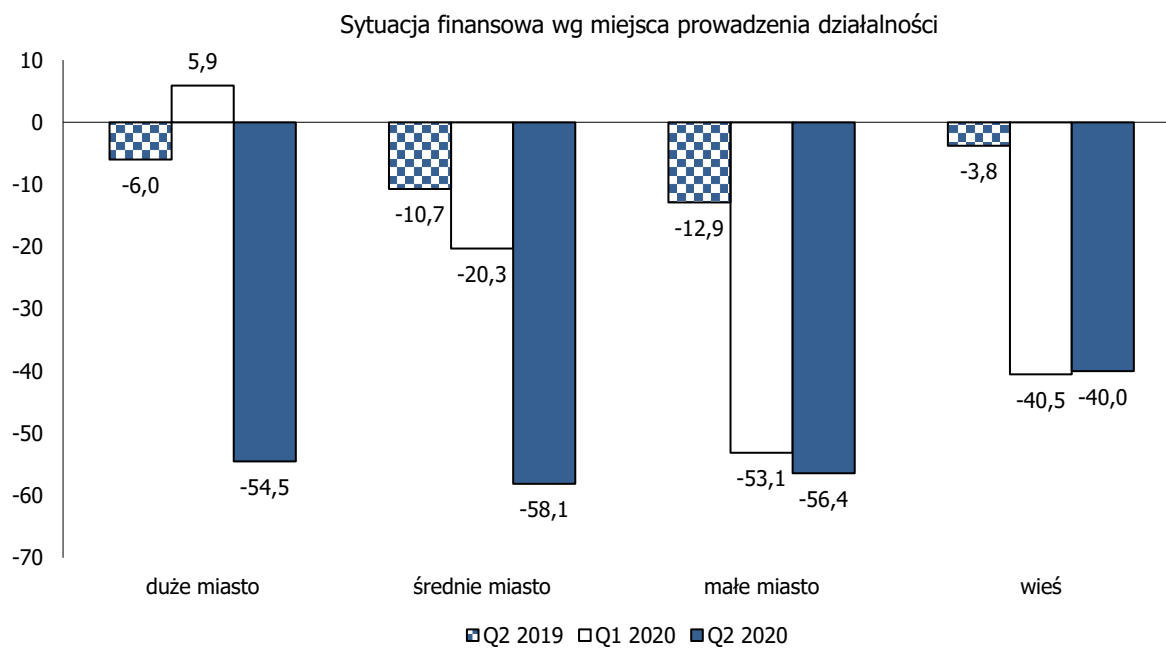

SYTUACJA FINANSOWA

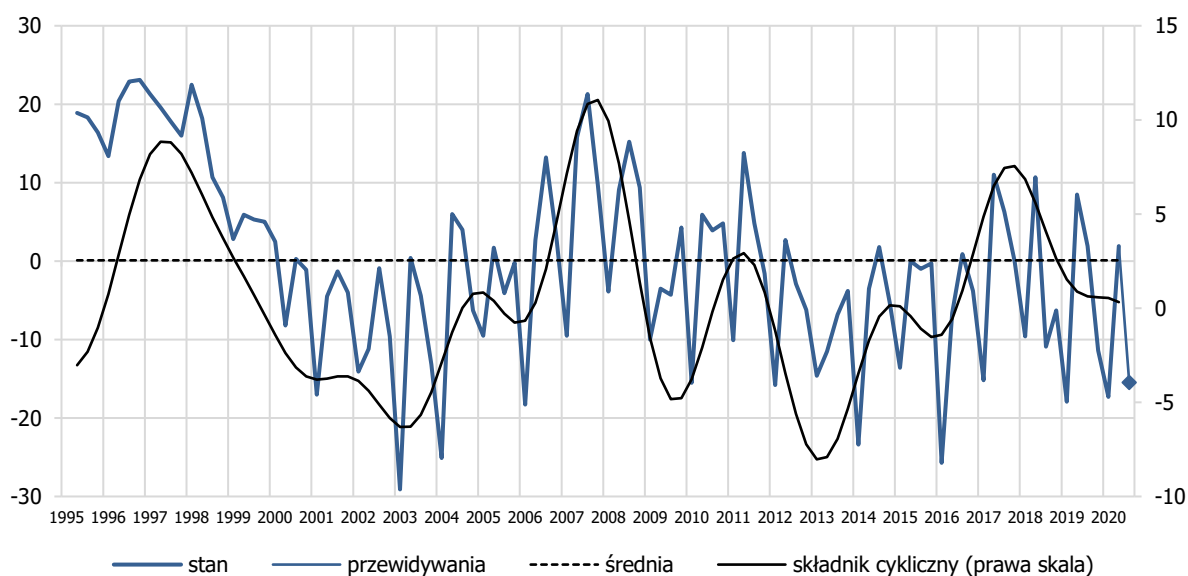

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. poprawa	15,5	17,6	10,9	6,1	3,2	2,0
2. brak zmiany	60,1	54,8	62,4	58,7	40,9	23,6
3. pogorszenie	24,4	27,6	26,7	35,2	55,8	74,3
saldo (1.-3.)	-8,9	-10,0	-15,8	-29,1	-52,6	-72,3

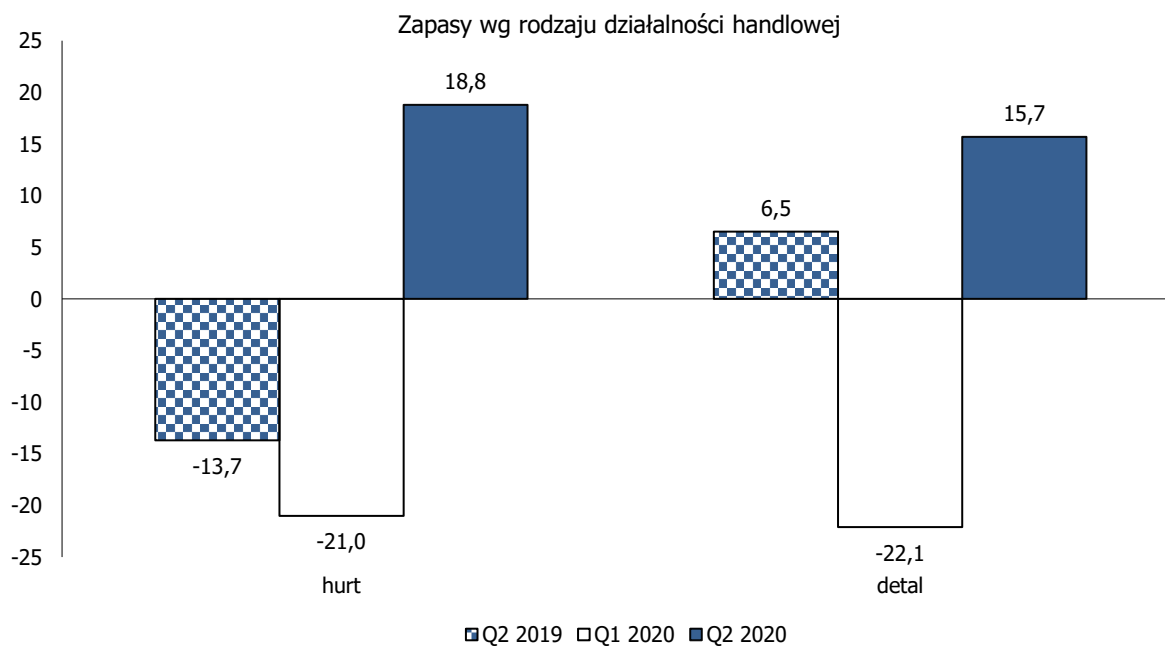

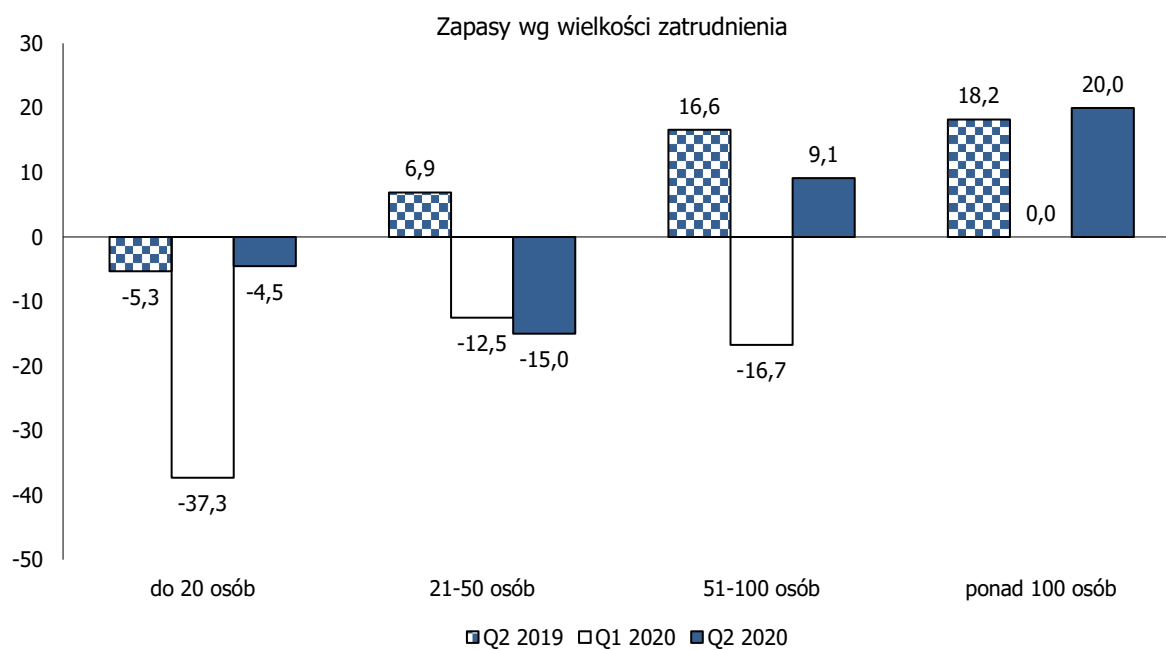
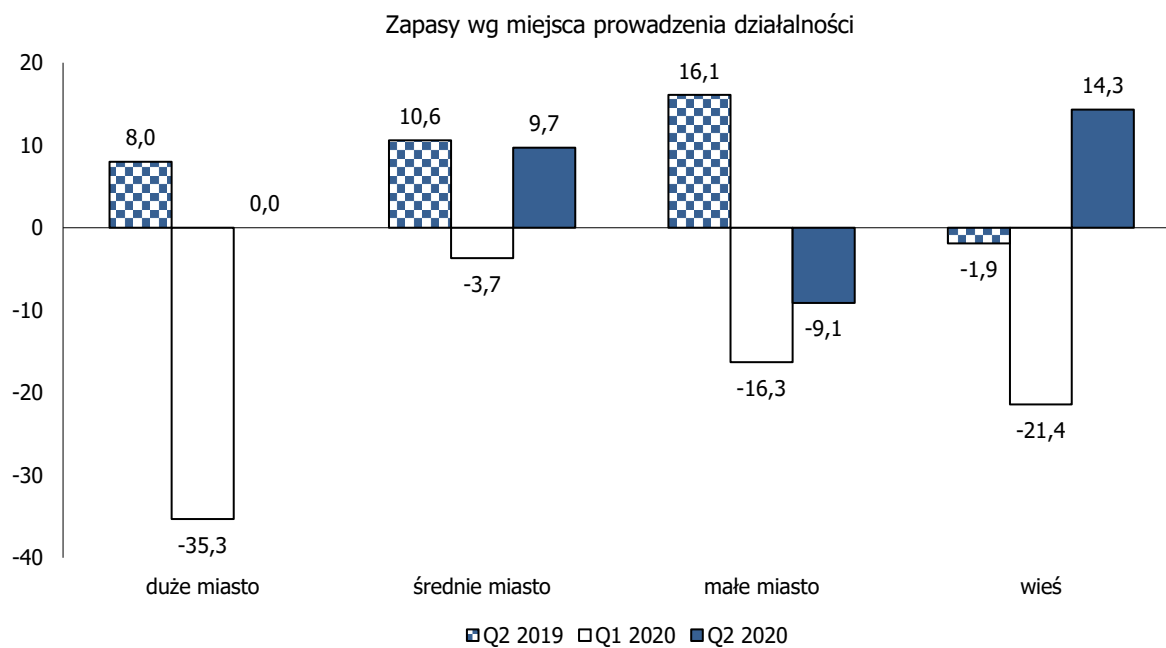

ZAPASY

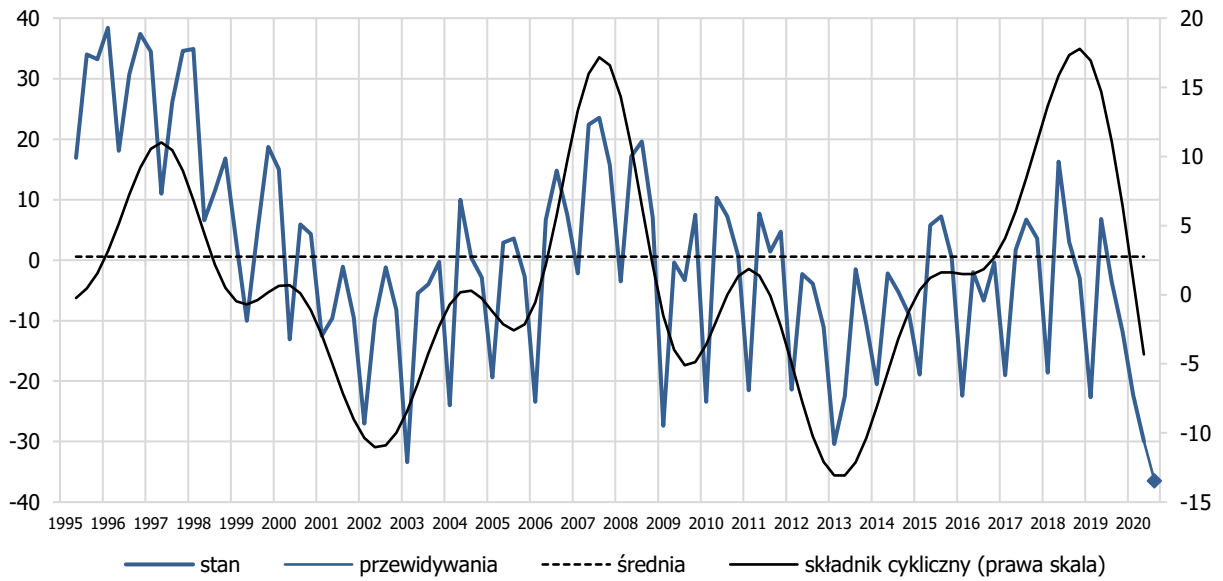

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	21,6	21,4	11,4	14,0	17,7	16,9
2. brak zmiany	65,3	59,1	65,8	54,7	66,5	50,7
3. spadek	13,1	19,5	22,8	31,3	15,8	32,4
saldo (1.-3.)	8,5	1,9	-11,4	-17,3	1,9	-15,5

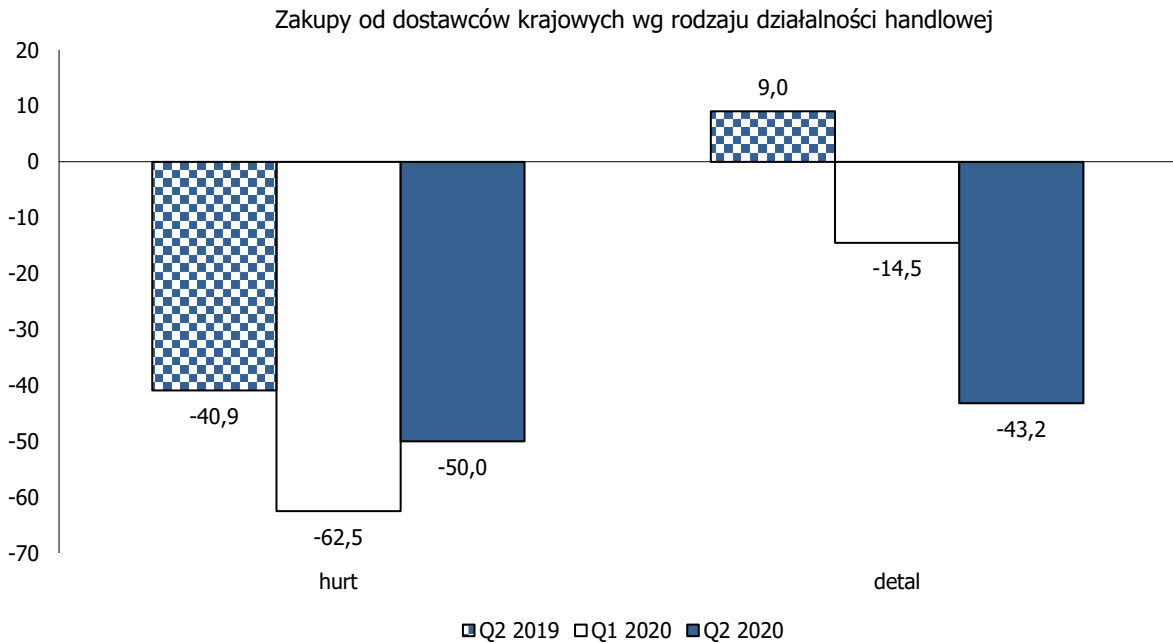

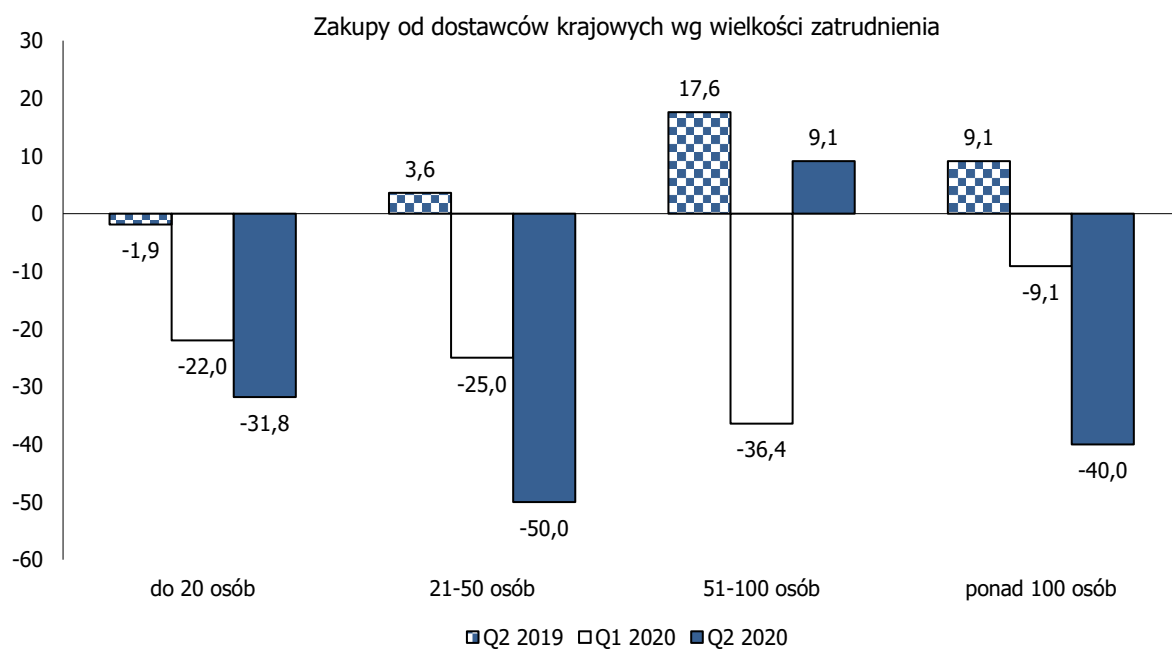
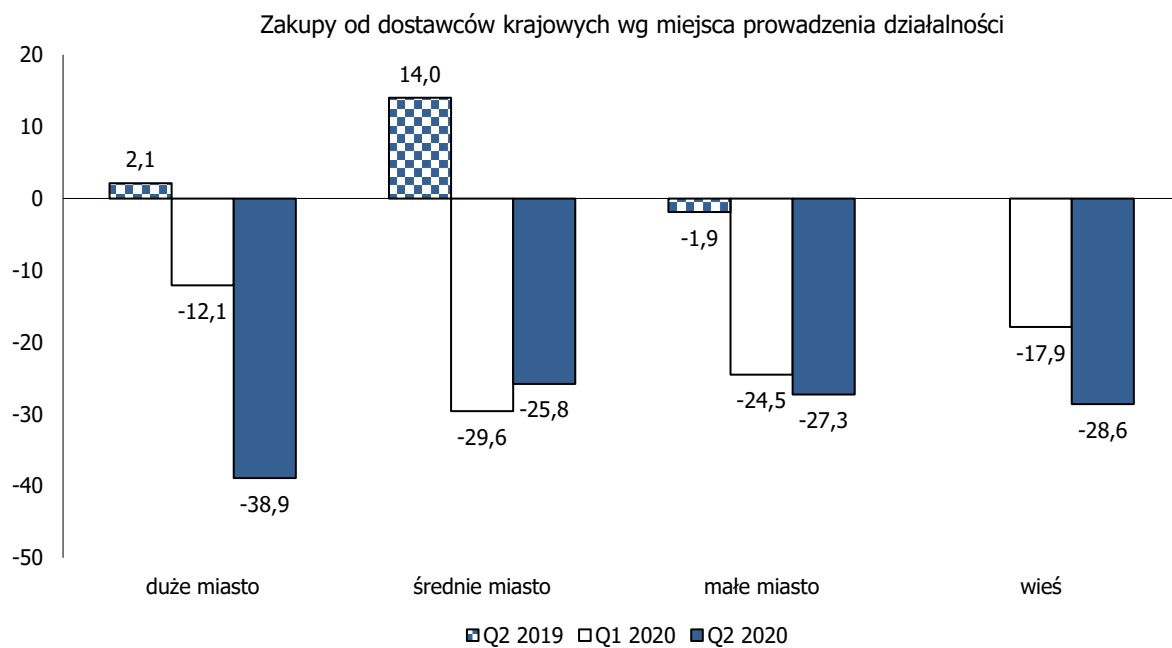

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

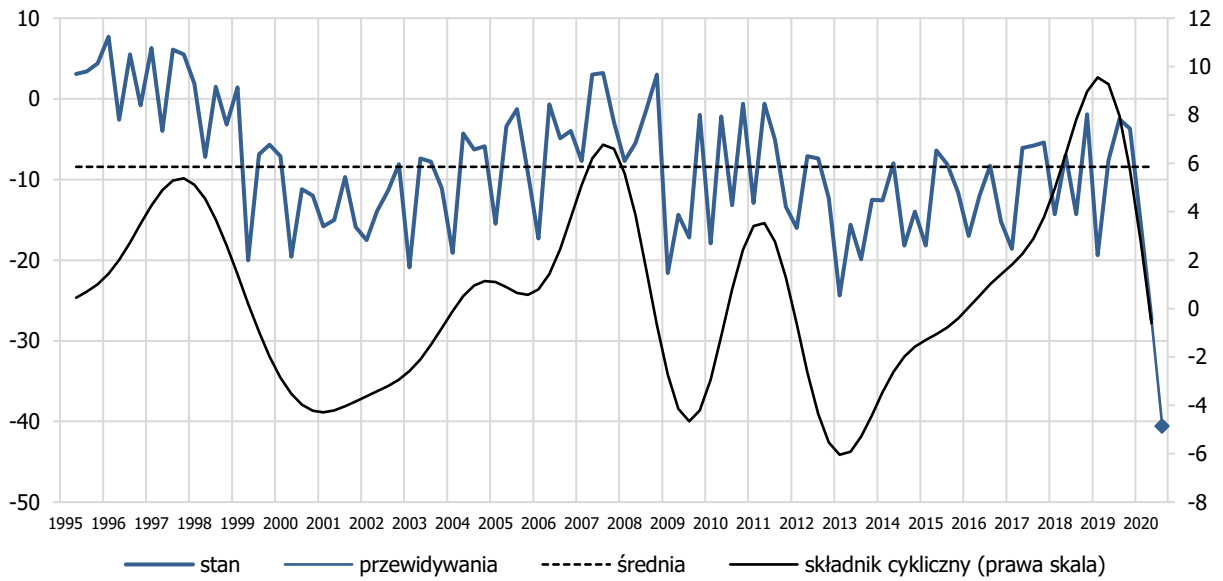

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	19,4	19,4	8,5	9,1	10,2	10,3
2. brak zmiany	68,0	57,7	71,1	59,4	49,7	42,9
3. spadek	12,6	23,0	20,4	31,4	40,1	46,8
saldo (1.-3.)	6,8	-3,6	-11,9	-22,3	-29,9	-36,5

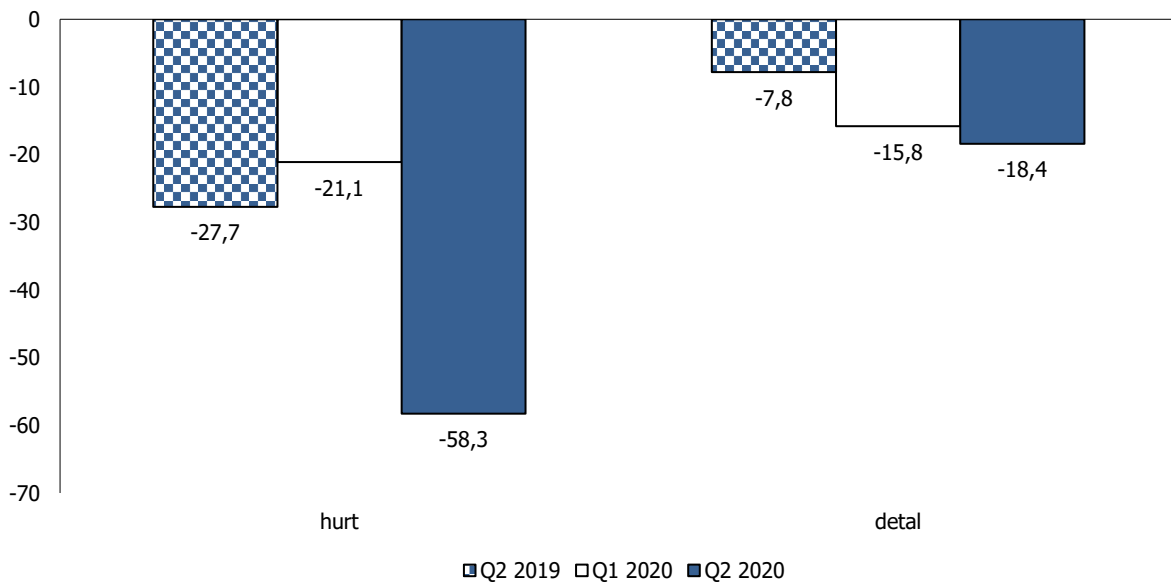

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

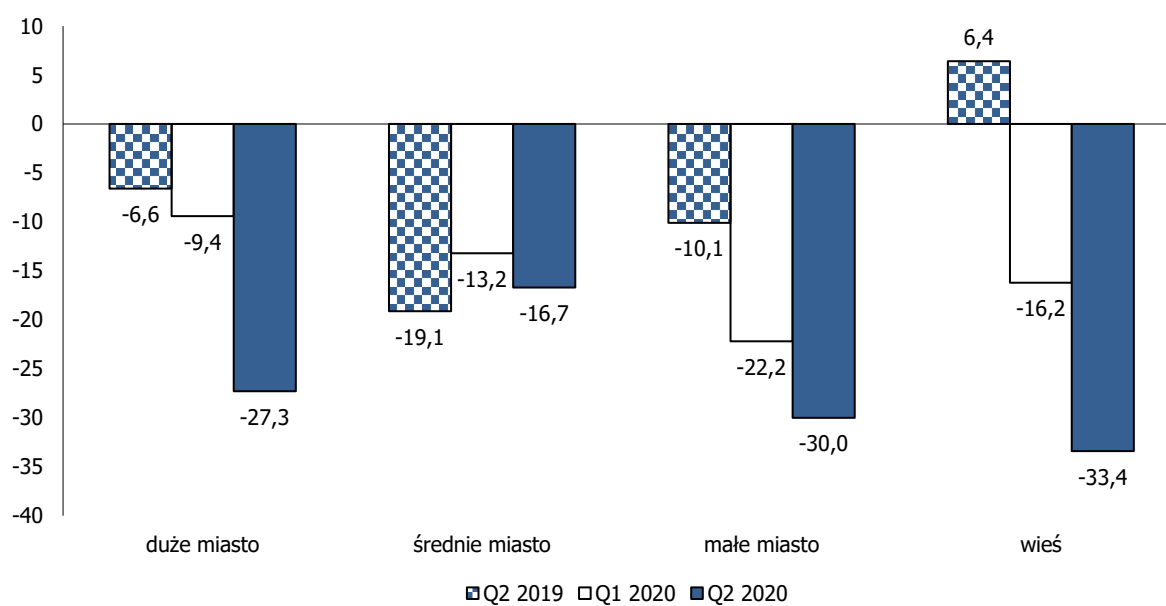

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	8,5	13,0	10,1	4,2	7,5	2,8
2. brak zmiany	75,4	71,5	76,2	76,0	57,5	53,8
3. spadek	16,1	15,5	13,8	19,8	34,9	43,4
saldo (1.-3.)	-7,6	-2,5	-3,7	-15,6	-27,4	-40,6

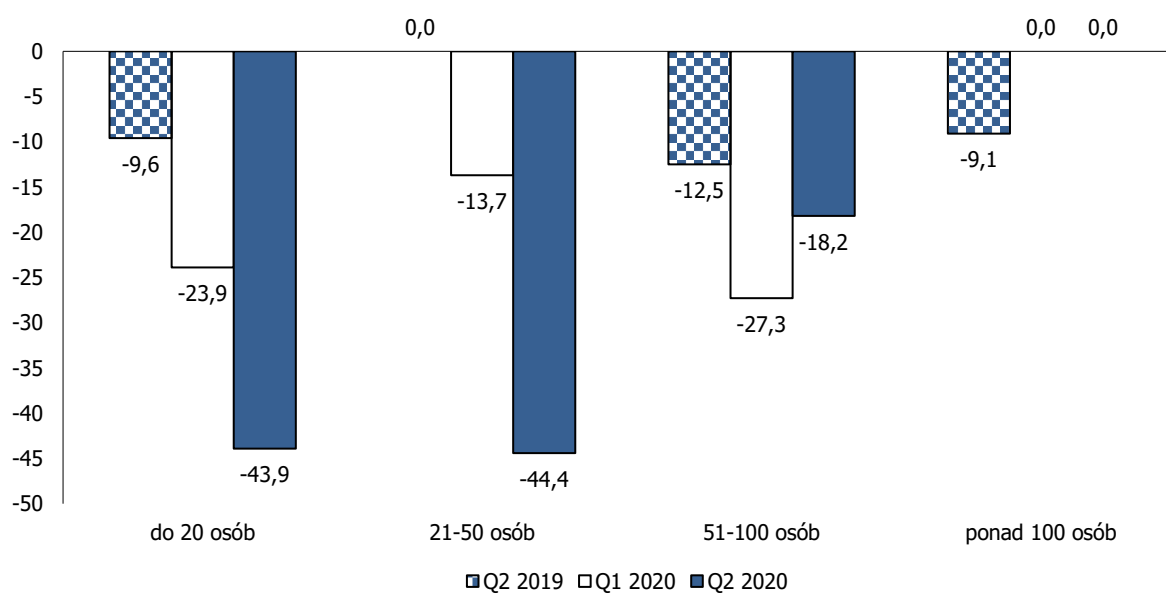
Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

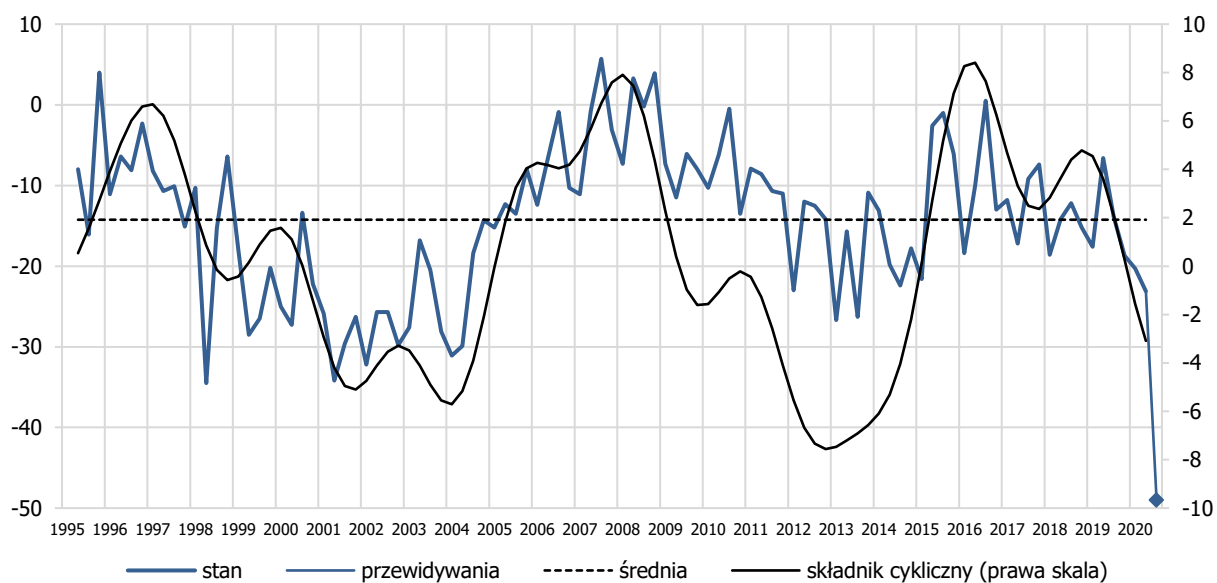
Zakupy od dostawców zagranicznych wg miejsca prowadzenia działalności

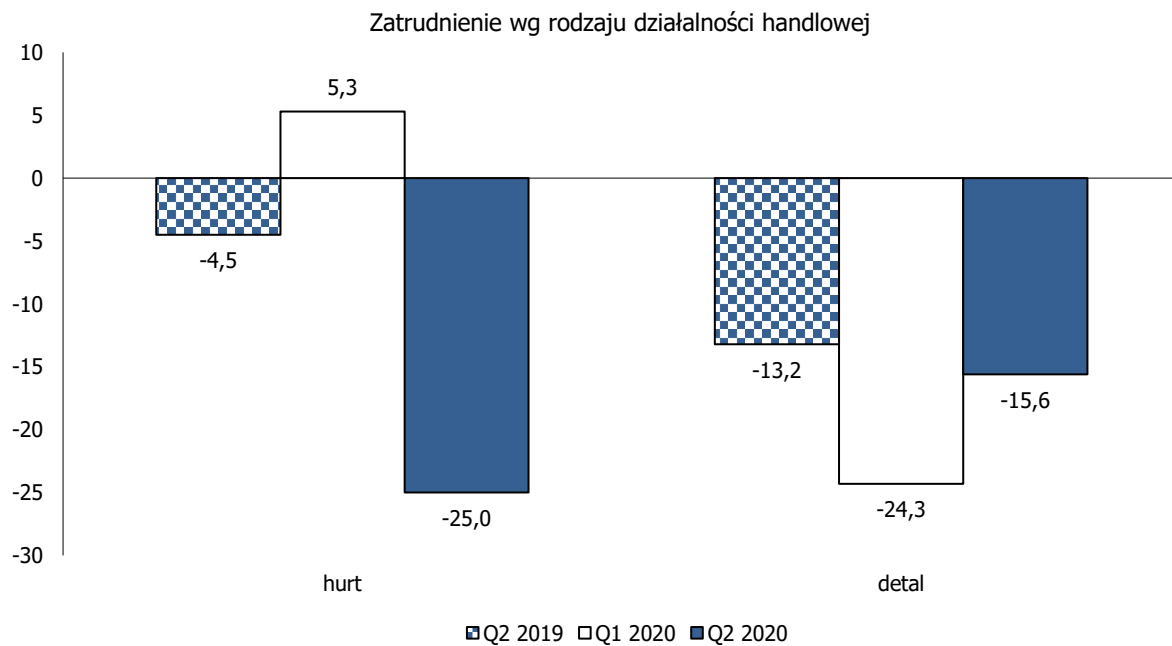
Zakupy od dostawców zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

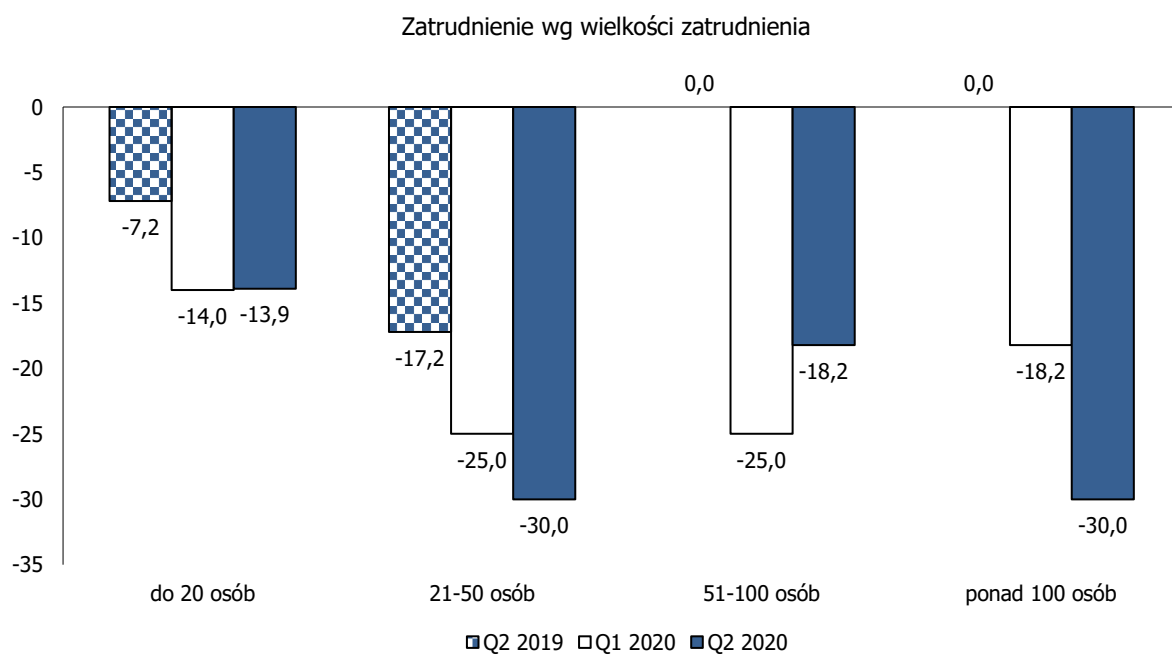
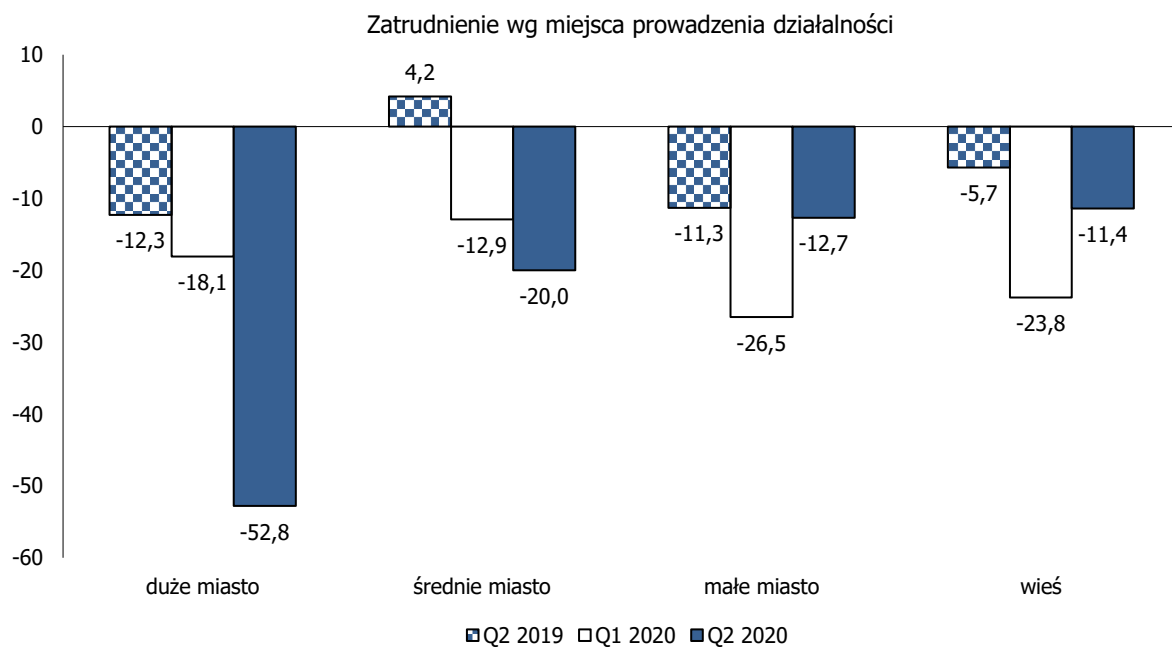

ZATRUDNIENIE

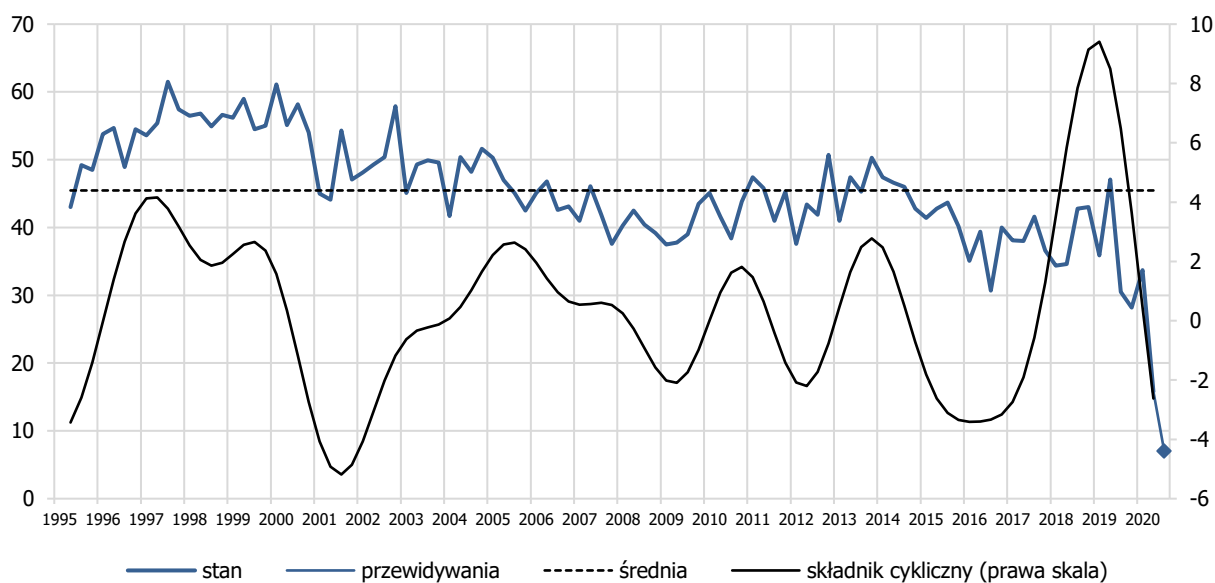

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	7,1	6,8	7,6	6,7	1,3	0,0
2. brak zmiany	79,2	72,5	66,2	66,3	74,4	51,0
3. spadek	13,7	20,7	26,3	27,0	24,4	49,0
saldo (1.-3.)	-6,6	-13,9	-18,7	-20,3	-23,1	-49,0

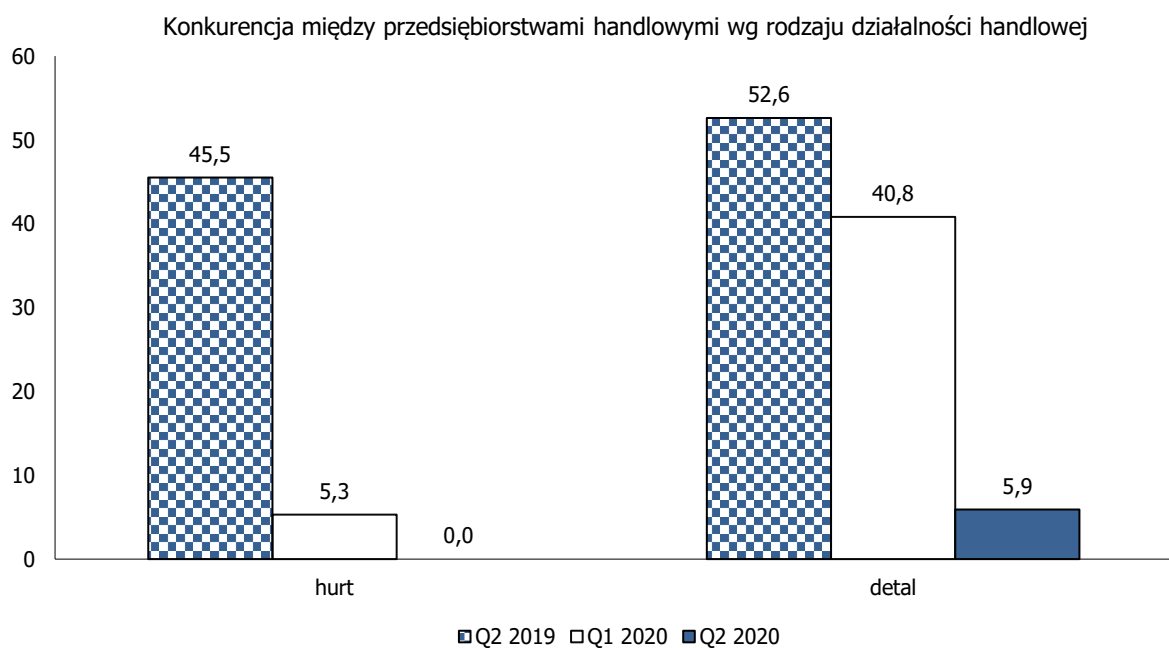

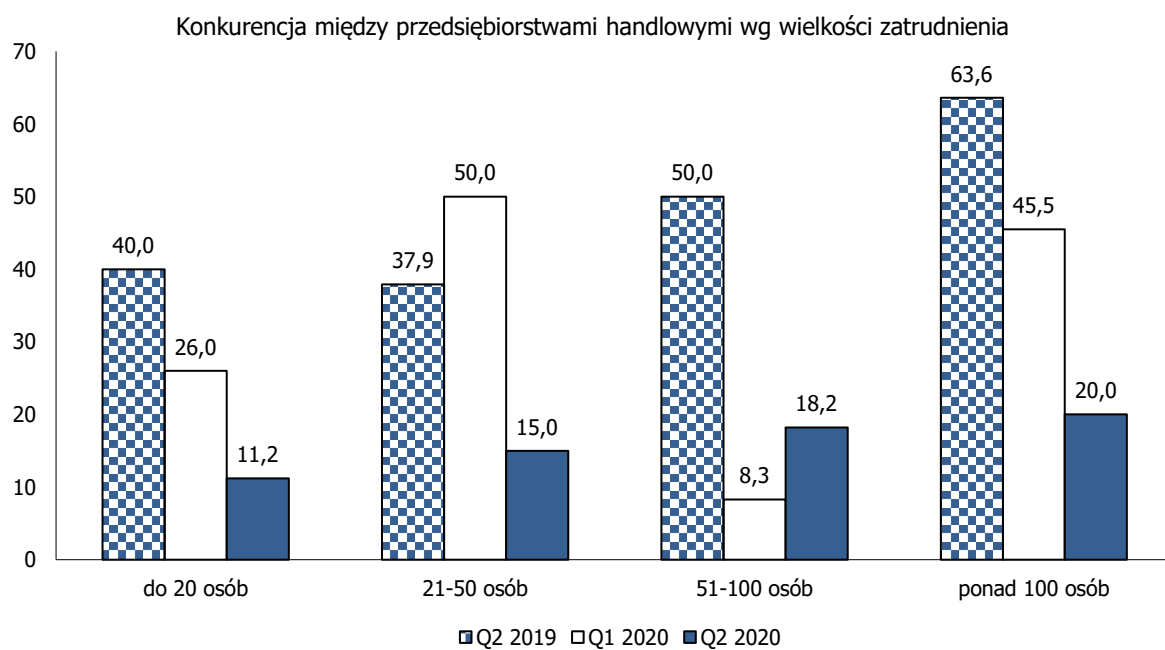
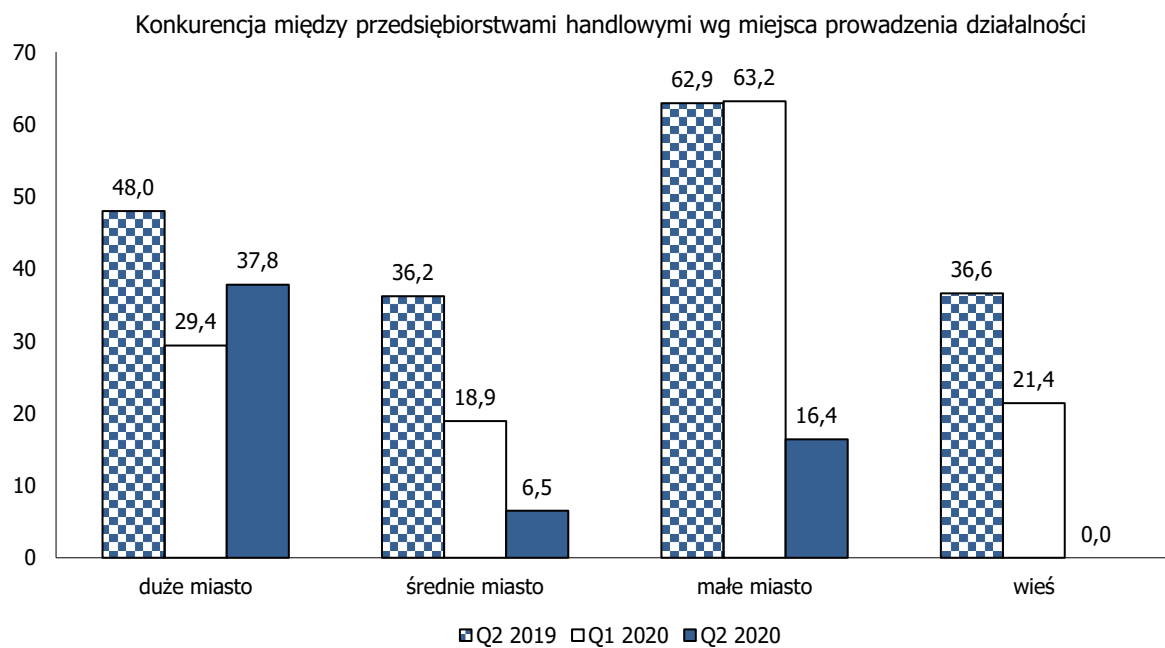

KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

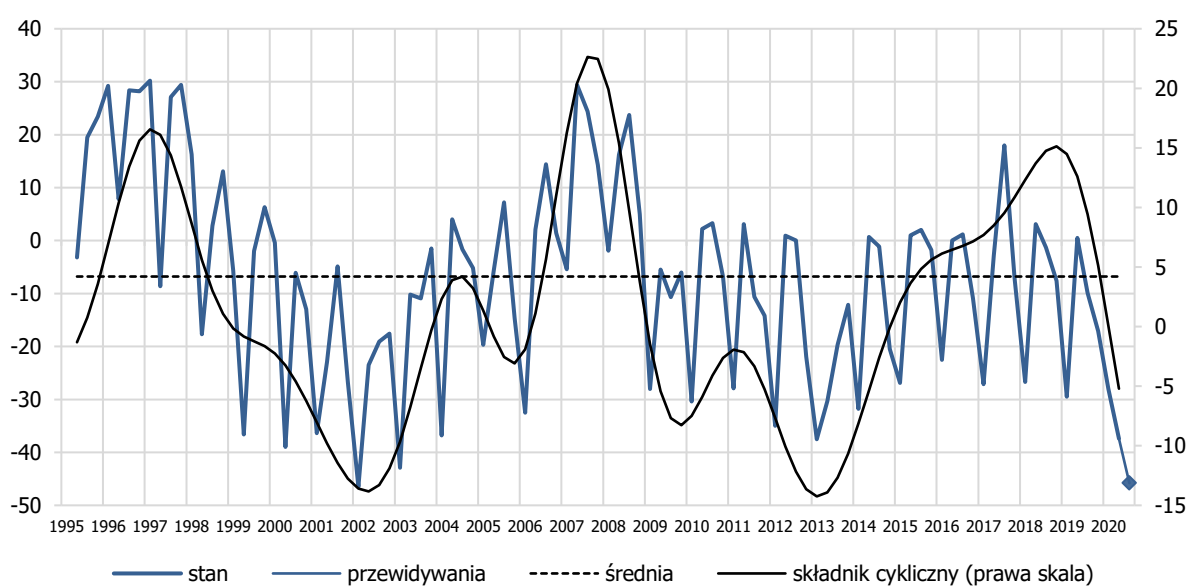

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	47,6	30,9	31,2	35,4	19,6	17,8
2. brak zmiany	51,9	68,6	65,8	62,9	76,6	71,3
3. spadek	0,5	0,4	3,0	1,7	3,8	10,8
saldo (1.-3.)	47,1	30,5	28,2	33,7	15,8	7,0

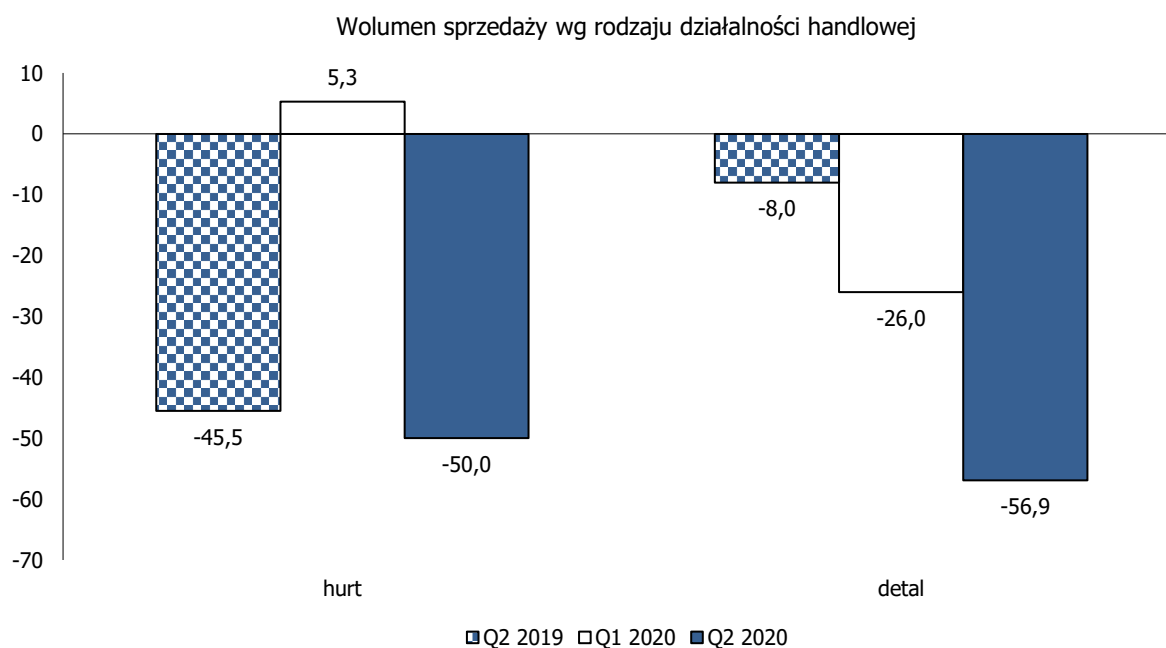

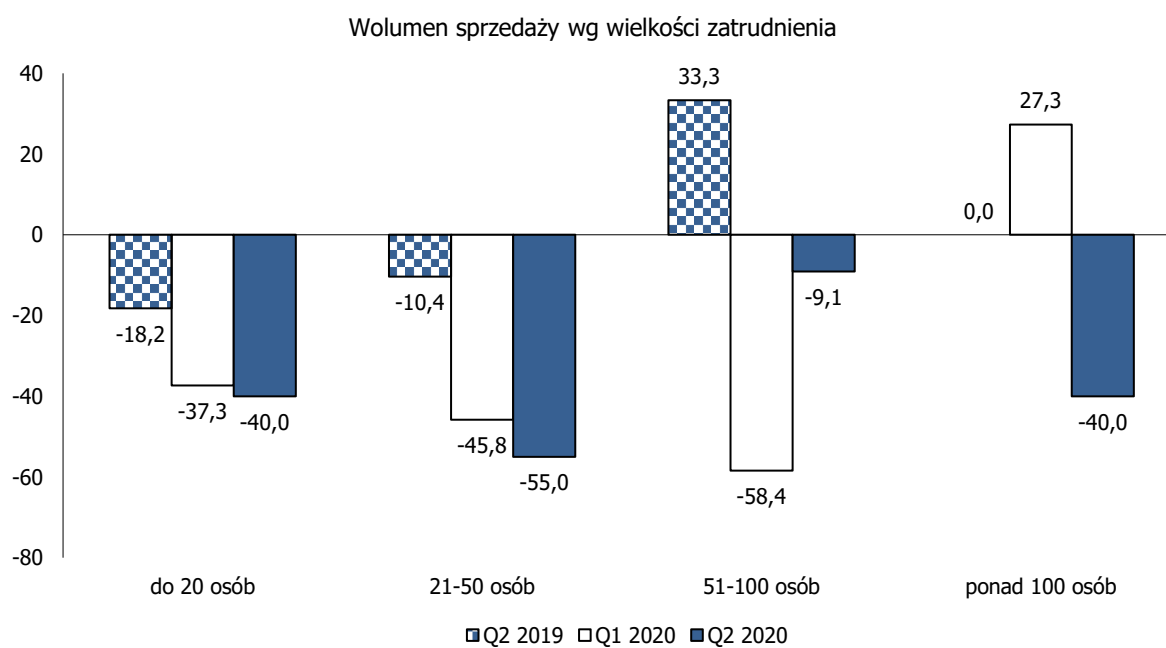
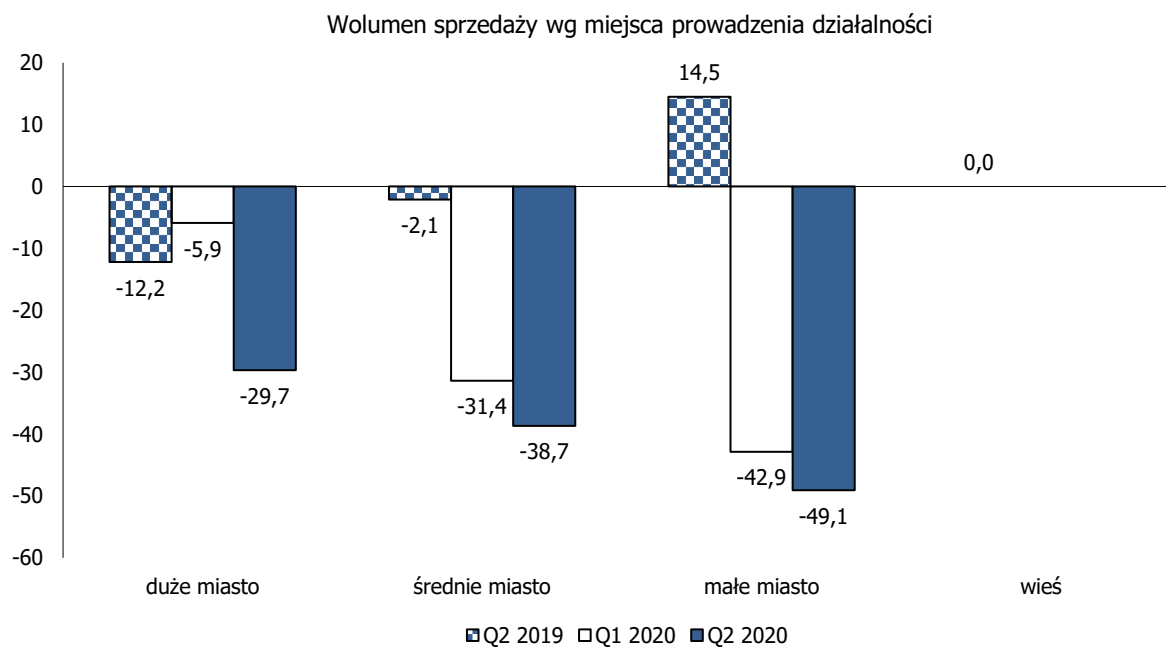

WOLUMEN SPRZEDAŻY

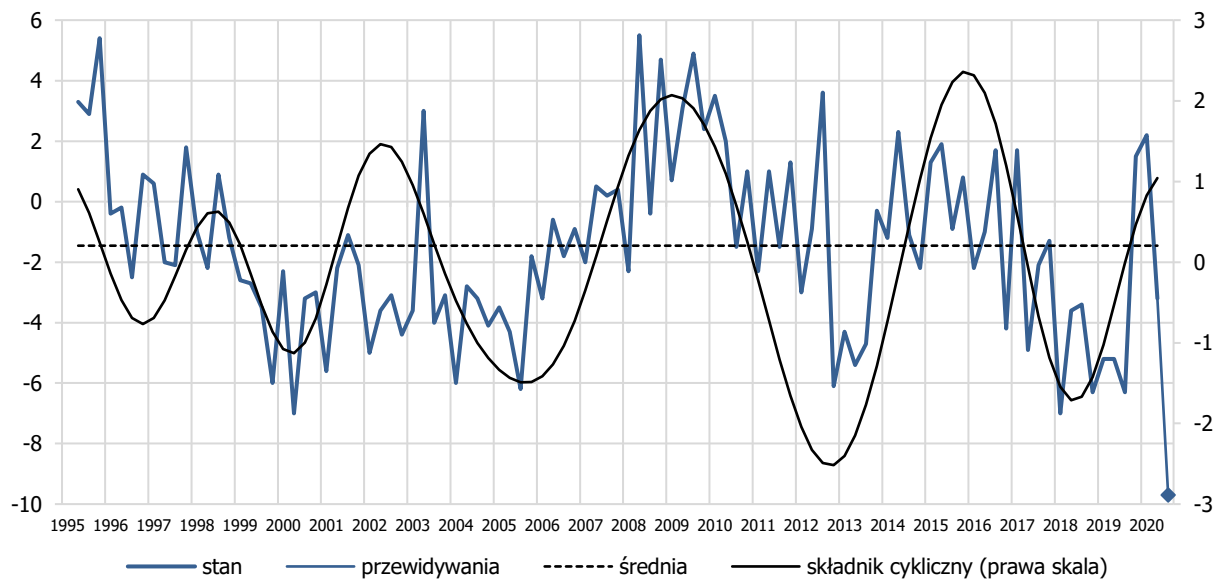

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	26,4	18,5	16,1	12,8	13,9	6,4
2. brak zmiany	47,6	53,2	50,8	46,4	34,8	41,4
3. spadek	25,9	28,4	33,2	40,8	51,3	52,2
saldo (1.-3.)	0,5	-9,9	-17,1	-28,0	-37,4	-45,8

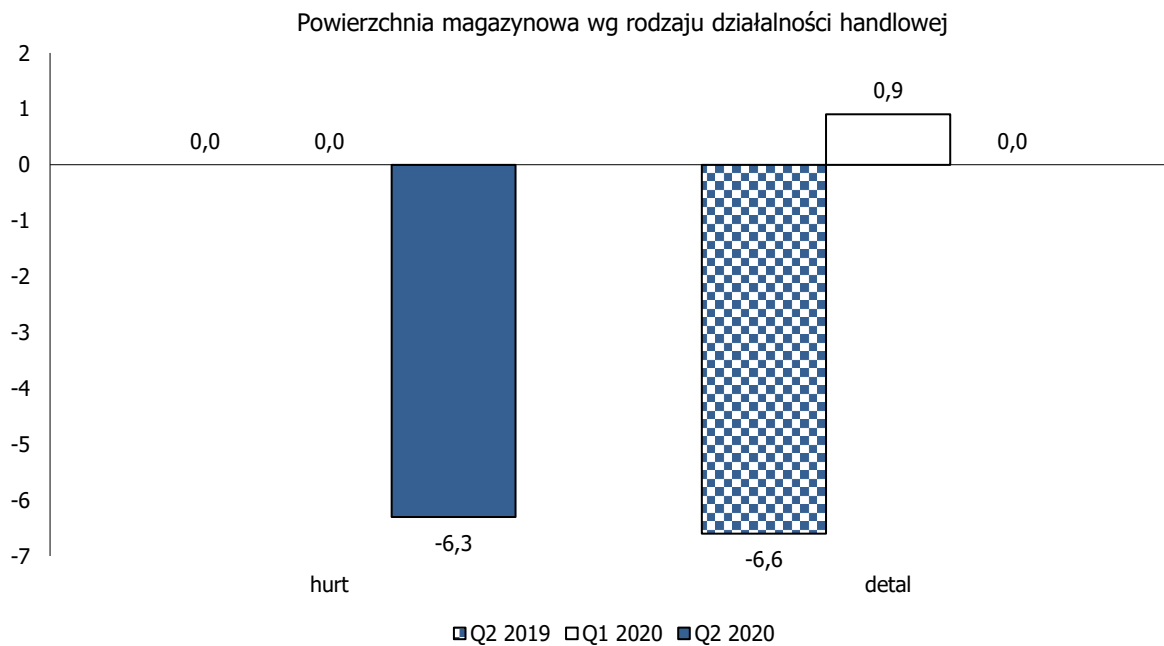

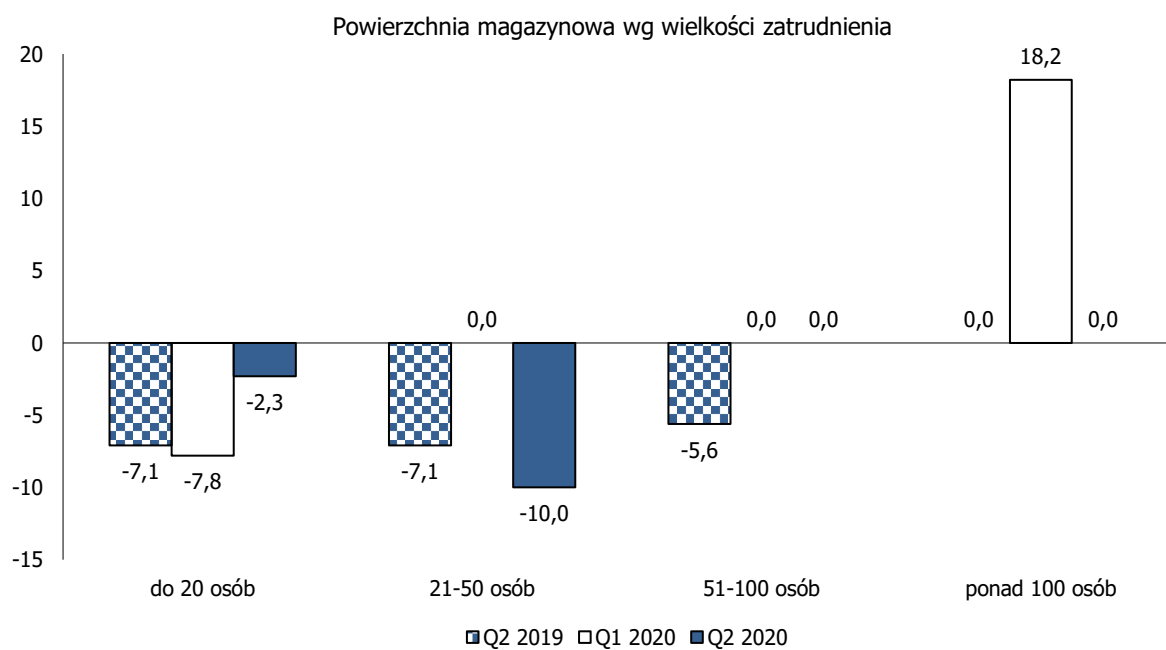
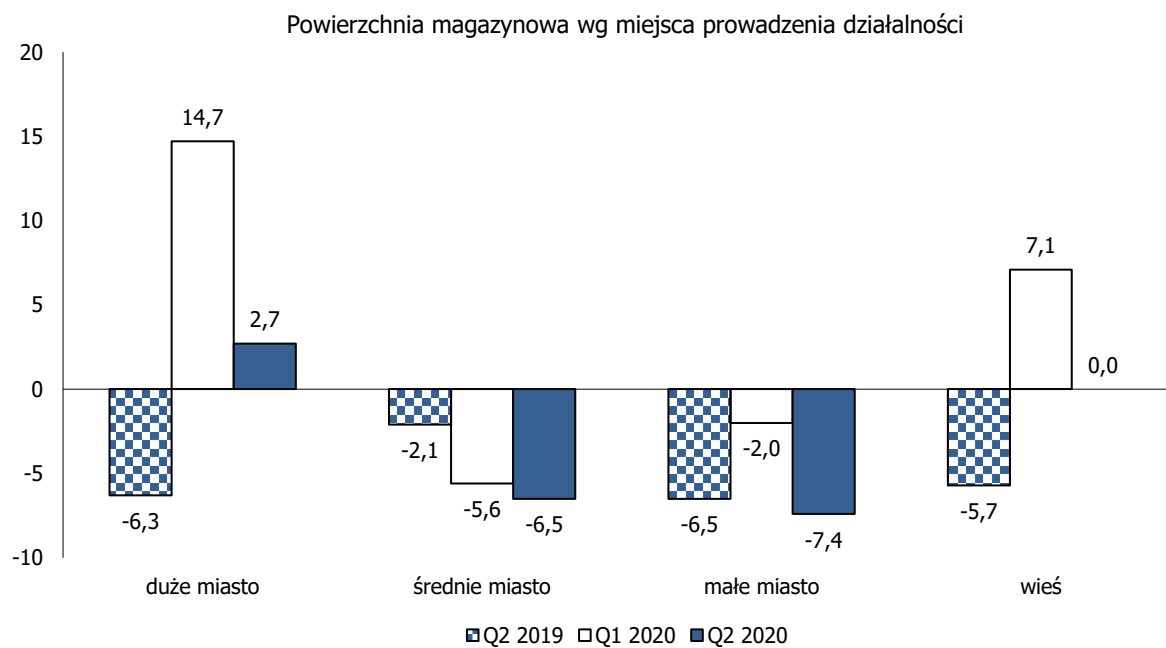

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

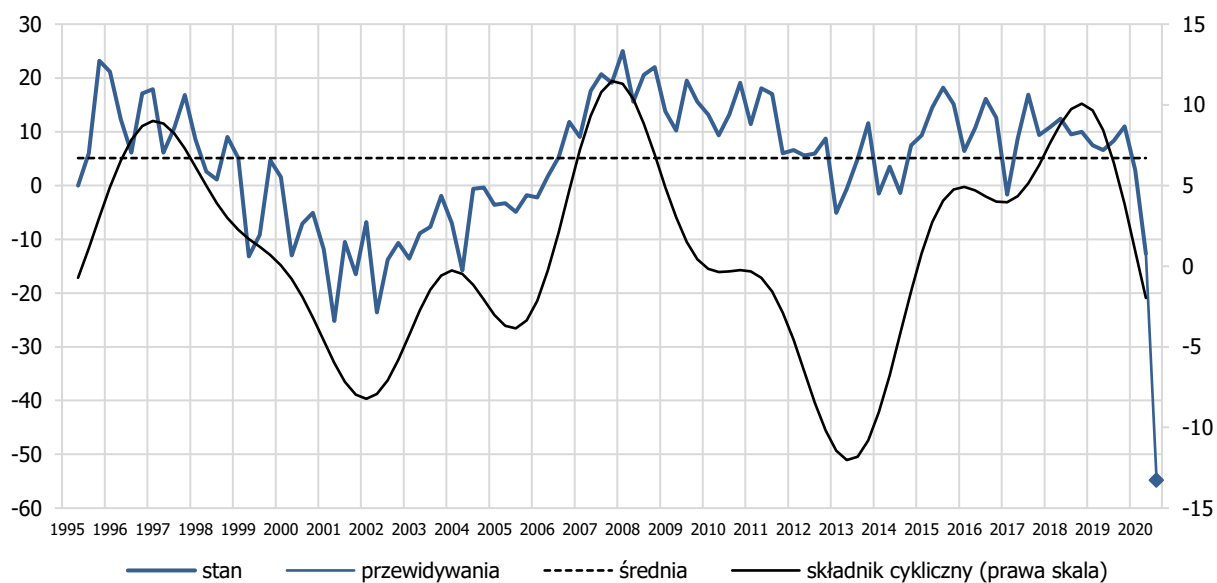

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	0,0	0,5	4,5	5,0	1,3	0,6
2. brak zmiany	94,8	92,8	92,6	92,2	94,2	89,1
3. spadek	5,2	6,8	3,0	2,8	4,5	10,3
saldo (1.-3.)	-5,2	-6,3	1,5	2,2	-3,2	-9,7

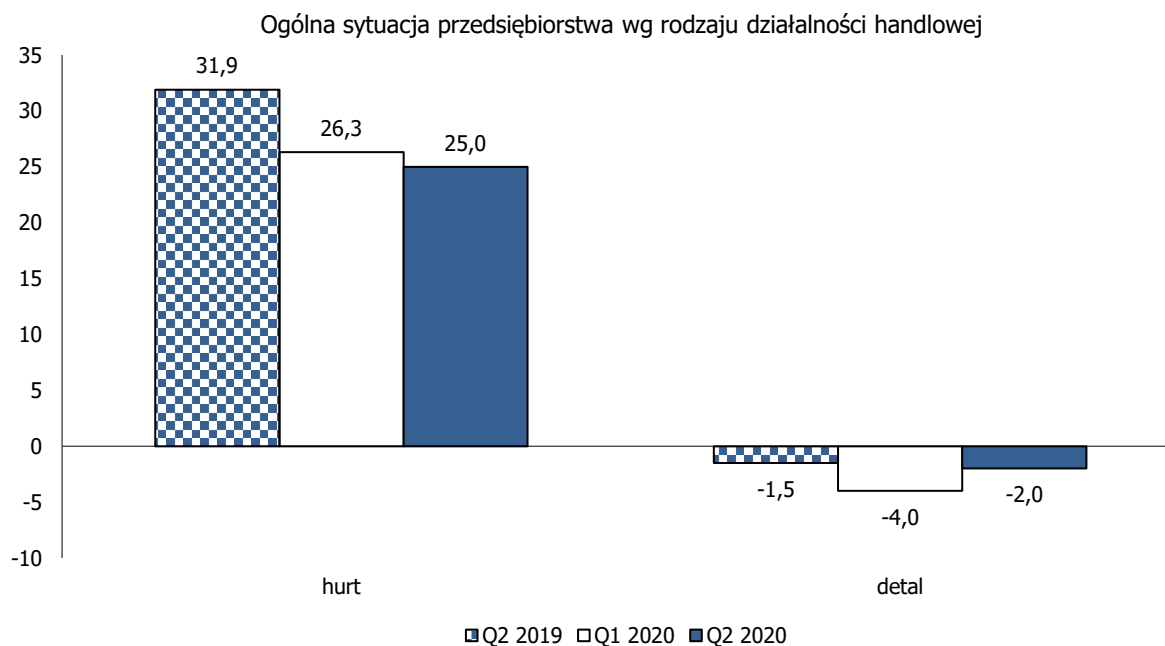

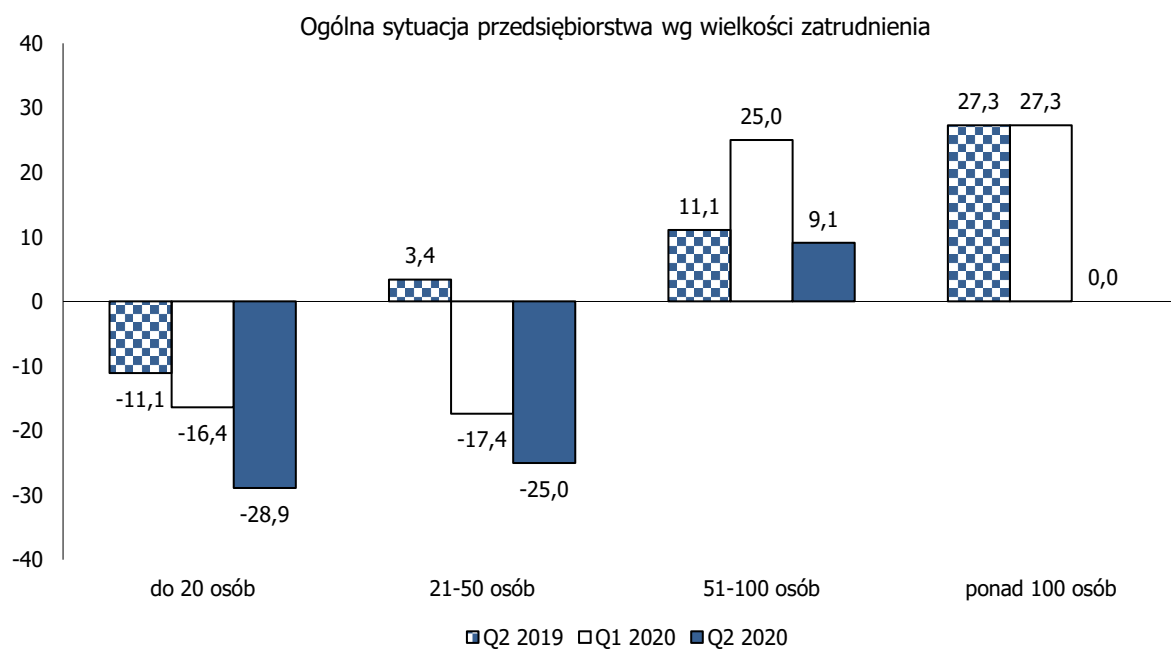
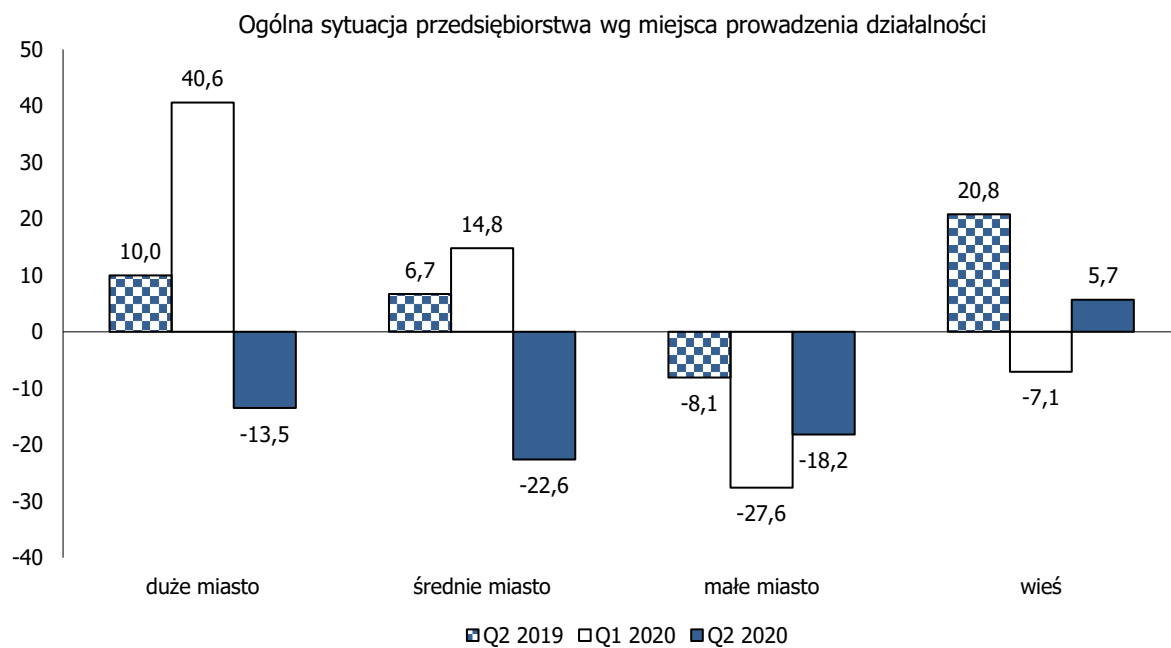

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. dobra	19,0	19,3	21,6	20,6	9,5	3,2
2. średnia	68,6	69,7	67,8	61,7	68,4	38,9
3. słaba	12,4	11,0	10,6	17,7	22,2	58,0
saldo (1.-3.)	6,6	8,3	11,0	2,9	-12,7	-54,8

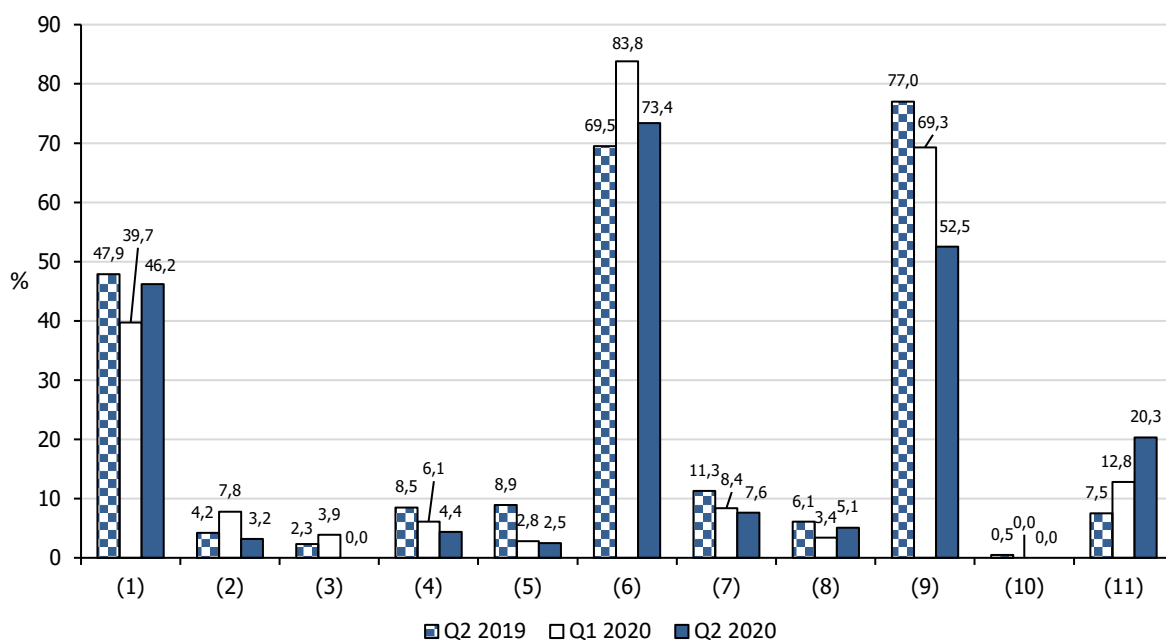

CENY TOWARÓW

	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020
1. wzrost	62,1	62,2	54,5	65,0	54,4
o więcej	31,8	25,6	19,5	32,2	32,3
o tyle samo	16,1	25,6	23,5	16,7	6,3
o mniej	14,2	11,0	11,5	16,1	15,8
2. brak zmiany	30,8	32,9	38,5	29,3	38,6
3. spadek	7,1	5,0	7,0	5,7	7,0
saldo (1.-3.)	55,0	57,2	47,5	59,3	47,4

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector deteriorated in the 2nd quarter of 2020. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 29.6 pts to -28.8 pts, and is now 30.1 pts down from the respective year 2019 figure and 27.6 pts down from the second-quarters' average over the last ten years (which amounts to -1.2 pts). The confidence indicator and the balances of: traders' general and financial situation, purchases of (domestically produced and foreign) goods, employment and storage space declined. The surveyed firms assessed their general economic situation as very weak. They expect their trading activity to diminish over the next two quarters.